S-au împlinit 90 de ani de la Marea Unire. Ce a mai rămas, dincolo de demagogia festivistă, din România Mare de atunci şi din idealurile românismului? Monarhia a fost abolită, un sfert din teritoriul ţării a fost pierdut, clasa ţărănească a fost distrusă, românii au devenit mîna de lucru ieftină a Occidentului, intelectualitatea s-a înstrăinat de popor, Biserica e trădată de proprii ierarhi, iar o clasă politică patibulară parazitează pe un corp naţional muribund. Să fim mândri? Sau mai degrabă să ne fie ruşine?

credinţă
iubire
speranţă

PUNCTE CARDINALE

ANUL XVIII
Nr. 12/216
DECEMBRIE
2008
16 PAG. – 3 lei

PERIODIC INDEPENDENT DE ORIENTARE NATIONAL-CRESTINĂ

Circulaţie în afara României: AUSTRIA, GERMANIA, GRECIA, FRANŢA, ELVEŢIA, SUEDIA, SPANIA, CANADA, STATELE UNITE, AUSTRALIA

VASILE PARASCHIV ŞI LECŢIA DEMNITĂŢII

Luptătorul anticomunist Vasile Paraschiv a refuzat, luni 1 decembrie 2008, distincţia Steaua României în grad de cavaler, pe care i-o înmânase preşedintele Traian Băsescu, menţionând că refuză primirea acesteia "de la un comunist la fel ca toţi ceilalţi care ne-au condus ţara de la Revoluţie încoace", relatează Mediafax.

"Vă mulţumesc pentru înalta distincţie ce aţi hotărât să mi-o acordaţi astăzi, dar eu sunt obligat să refuz primirea ei de la un comunist ca toţi ceilalţi care ne-au condus ţara de la Revoluţie încoace şi împotriva cărora eu am luptat din 1968 şi voi continua să lupt pe cale legală şi democratică până la ultima bătaie a inimii", a declarat Vasile Paraschiv, după ce Traian Băsescu l-a decorat cu Ordinul Naţional "Steaua României" în grad de cavaler.

"Eu nu sunt ca un câine, căruia dacă îi dai o felie de salam el nu mai latră, tace din gură şi te lasă să intri în curtea stăpânului şi să furi totul. Eu nu vreau de la dumneavoastră, domnule preşedinte, decoraţii, bani, funcţii etc. Eu vreau dreptatea şi adevărul pentru întregul nostru popor, adică exact ceea ce aţi promis dumneavoastră poporului nostru în noiembrie 2004 şi care pe mine m-a atras ca un magnet, dar din nefericire nu v-aţi respectat promisiunea făcută, m-aţi mînţit şi m-aţi indus în eroare şi pe mine şi întregul nostru popor cu promisiuni pe care nu vi le-aţi respectat niciodată", a spus Vasile Paraschiv, la microfon, citind dintr-un discurs. *El a precizat că se opreşte la cât a citit pentru că, deşi este un om liber, i se interzice să vorbească.* (Ştire preluată de pe Mediafax)

Mi-am dat seama că, din păcate, sunt foarte mulţi, nu numai tineri, dar chiar şi oameni maturi, care nu ştiu cine este **Vasile Paraschiv**, şi cer amănunte despre acela ce a avut luciditatea şi curajul de a-l înfrunta pe Ceauşescu şi sistemul comunist încă din 1968, an când mulţi contemporani se lăsau seduşi de discursul fulminant cu care fiul Scorniceştiului condamna public invadarea Cehoslovaciei de către U.R.S.S. (în acel an, bunăoară, Paul Goma cerea să intre în rândurile Partidului Comunist Român!). Între timp, dacă de Ceauşescu putem spune că am scăpat (fizic), de sistem (sau de reverberaţiile lui) se pare că, încă, nu. După 19 ani, din comunist, sistemul pare a fi ajuns unul aproape simpatic, adică „ticăloşit", ceea ce reprezintă oarecum o şoaptă de răsfăţ, o reverenţă dulce şi tandră, picurată „soft", la ceas de seară, în mereu vigilenta ureche a asasinului de meserie. Iată de ce mi se pare legitim a rememora parcursul lui **Vasile Paraschiv**, figură emblematică a luptei cu sistemul comunist, mai ales astăzi, într-un context în care, pe de o parte procesul şi condamnarea comunismului rămân pentru instituţia prezidenţială un exerciţiu de imagine patetic agrementat cu „asasinate de balcon", iar pe de altă parte absenţa reperelor morale este deplânsă de întreaga societate românească.

Vasile Paraschiv a fost muncitor şi membru al P.C.R. din 1946. La sfârşitul anului 1968 a hotărât să se retragă din partid, ajungând la concluzia că acesta încalcă legile ţării şi că a întors spatele muncitorilor. Câteva luni mai târziu îşi face cunoscută decizia public, în adunarea generală de alegeri în partid, sperând că gestul său nu va rămâne unul izolat. Din păcate, nu s-a întâmplat aşa şi, în 28 iulie 1969, **Vasile Paraschiv** a fost internat cu forţa în spitalul de nebuni de la Urlaţi-Prahova. Era doar începutul. În anul 1971 a fost internat a doua oară. Sub presiunea evenimentelor din Polonia, Ceauşescu promisese că va avea loc un Congres al Sindicatelor în aprilie 1971, în cadrul căruia se va decide lărgirea drepturilor sindicatelor. **Vasile Paraschiv** adresează o scrisoare C.C. al P.C.R. şi U.G.S.R., în care face 11 propuneri, cerând punerea lor în discuţie şi aplicarea lor practică. Este arestat din nou şi internat cu forţa în spitalul de psihiatrie de la Voila-Câmpina. În 1976, împreună cu Alexandru Ungureanu, scrie postului de radio Europa Liberă. Scrisoarea este interceptată de Securitate şi la 1 decembrie este arestat şi, din nou, internat cu forţa la Voila. În februarie 1977 semnează Scrisoarea deschisă a lui Paul Goma, adresată Conferinţei post-Helsinki de la Belgrad. Este arestat de Securitate chiar la locuinţa scriitorului din Drumul Taberei şi i se cere retragerea semnăturii. Refuză. Este bătut până la pierderea cunoştinţei. A doua zi este internat la spitalul psihiatric din Săpoca-Buzău, la secţia bolnavilor incurabili. Aici, spre deosebire de precedentele internări, este

(continuare în pag. 2)

Răzvan IONESCU

REDACŢIA REVISTEI *PUNCTE CARDINALE*
UREAZĂ CITITORILOR
ŞI COLABORATORILOR DE PRETUTINDENI
UN CRĂCIUN PLIN DE BUCURIE
ŞI SPOR ÎN ANUL CARE VINE!

DESFĂŞURARE

Sîmbătă 29 noiembrie, începînd cu ora 10.00, în Aula Magna a Facultăţii de Drept din Universitatea Bucureşti, a avut loc **Conferinţa Asociaţiilor Laicatului Ortodox Român (C.A.L.O.R.)**, la care au fost invitaţi să participe liderii a peste 50 de organizaţii civice creştin-ortodoxe, cu caracter cultural sau social, precum şi o serie de personalităţi ale lumii româneşti care au promovat constant, după 1989, un mesaj creştin-ortodox în cetate. Reprezentanţi oficiali ai Patriarhiei Române au fost pr. Nicolae Dascălu (Trinitas) şi acad. Emilian Popescu (Frăţia Ortodoxă).

Patru au fosr asociaţiile organizatoare: **Asociaţia Ziariştilor şi Editorilor Creştini (A.Z.E.C.), Fundaţia "Sfinţii Martiri Brâncoveni", Asociaţia "Pro-vita"** şi **Asociaţia "Rost"**. Prezidiul a fost alcătuit din d-nii Răzvan Bucuroiu (A.Z.E.C.), Claudiu Târziu (Rost), Bogdan Stanciu (Pro-vita), Marcel Bouroş (Sf. Martiri Brâncoveni) şi Costion Nicolescu (membru onorific). Moderatori au fost d-nii Cristian Curte şi Iulian Capsali.

După comunicările iniţiale (Radu Preda, Ionel Ungureanu, Dr. Pavel Chirilă, Ovidiu Hurduzeu, Dan Puric), pe tema trecutului şi prezentului laicatului în Biserica Ortodoxă, au urmat scurte alocuţiuni şi apoi dezbateri cu caracter organizatoric, în vederea unei Conferinţe lărgite, scontate a avea loc în cursul anului viitor. Ca grup permanent de lucru, a fost votat aşa-numitul **For Ortodox Român (F.O.R.)**, alcătuit din reprezentanţii celor patru asociaţii organizatoare.

Conferinţa Asociaţiilor Laicatului Ortodox Român şi-a propus să ofere organizaţiilor creştin-ortodoxe prilejul de a se cunoaşte mai bine şi de a-şi împărtăşi experienţele şi preocupările prioritare, dar şi de a găsi împreună forme cît mai adecvate şi mai funcţionale de a-şi concerta acţiunile şi de a contribui la mai largul şi mai profundul impact al atitudinii creştin-ortodoxe în viaţa cotidiană a noii lumi româneşti.

COMUNICAT

După aproape două decenii de libertate, de căutări şi iniţiative fără urmări, de tentative de dialog şi de experienţe ale unor crize care nu au fost încă epuizate în consecinţele lor, mai multe asociaţii ale laicatului ortodox din România, organizate în virtutea dreptului la liberă asociere, s-au reunit într-o primă adunare consultativă, găzduită în Aula Magna a Facultăţii de Drept din cadrul Universităţii Bucureşti la data de 29 noiembrie 2008. Cu această ocazie a fost înfiinţat **Forul Ortodox Român**, în cadrul căruia reprezentanţii celor patru asociaţii organizatoare (A.Z.E.C, Rost, Pro-vita, Sf. Martiri Brâncoveni) au fost mandataţi să pregătească o viitoare Conferinţă lărgită, în decursul anului 2009.

Dezbaterile au pus în evidenţă dorinţa asociaţiilor laicatului ortodox de a conlucra, atît între ele, cît şi cu structurile bisericeşti, pentru o revitalizare şi coordonare mai eficientă a acţiunii creştine în spaţiul public românesc. Considerăm că miezul şi raţiunea unei teologii a laicatului este viaţa parohială. Dorim, de aceea, să trezim din somnul eclesiologic tocmai pe laicii care, în parohiile lor fiind, au o chemare la misiune şi mărturie pe care este momentul să o asume. Constatarea unor evoluţii mai puţin încurajatoare în interiorul comunităţii de credinţă nu poate rămâne fără urmări în maniera în care ne trăim viaţa de membri ai acesteia. Polarizarea clerici *versus* laici nu poate fi depăşită doar dinspre cei dintâi, ci în egală măsură printr-o maturitate eclesială a celor din urmă.

Cele patru asociaţii mandatate să asigure realizarea paşilor următori pentru extinderea acţiunii comune vor lucra prin consultare permanentă cu asociaţiile din teritoriu şi cu forurile bisericeşti.

Comitetul de Iniţiativă
C.A.L.O.R.,
29 noiembrie 2008

"Biserica fiind sobornicească în toate părţile sale, fiecare dintre mădulare – nu doar clerul, ci şi fiecare laic – e chemat să mărturisească deopotrivă şi să apare adevărul tradiţiei, opunîndu-se chiar şi episcopilor de cumva aceştia ar cădea în erezie. Un creştin, primind harul Sfîntului Duh în Taina Mirungerii, nu poate fi nepăsător de credinţa sa. El rămîne tot timpul responsabil în faţa Bisericii. De aici caracterul frămîntat şi adesea tulbure al vieţii bisericeşti în Bizanţ, în Rusia şi în celelalte ţări ale lumii ortodoxe. Dar acesta e preţul plătit pentru vitalitatea vieţii religioase, pentru intensitatea vieţii duhovniceşti în sînul poporului credincios, unit prin conştiinţa că formează un singur trup cu ierarhia Bisericii. De aici rezultă şi această putere de neînvins ce a îngăduit Ortodoxiei să treacă prin toate încercările, cataclismele şi răsturnările, adaptîndu-se mereu la noua realitate istorică..." **(Vl. Lossky, *Teologia mistică a Bisericii de Răsărit*)**

"Unul dintre numeroasele paradoxuri ale României creştine postcomuniste este evasi-absenţa temei laicatului de pe agenda dezbaterilor bisericeşti din ultimele două decenii. După o tentativă de articulare a acestuia în jurul primei (şi până azi ultimei) Conferinţe a Laicatului, în 1992, acesta s-a redus la un număr de laici, vizibili mai ales în postura lor jurnalistică, precum Sorin Dumitrescu şi paginile Fundaţiei „Anastasia" din *România liberă* şi ulterior *Ziua*, sau Costion Nicolescu şi excelentul supliment *Alfa şi Omega* din *Cotidianul*. În presa scrisă, audio sau video, cei puţini laici activi din punct de vedere apologetic au acuzat din vreme în vreme metehnele unei proaste gestionări a resurselor umane de către ierarhia bisericească, au tras semnale de alarmă când tentativele de politizare ale Bisericii noastre erau prea vizibile, au cerut ca mediul eclesial să fie primul în cercetarea şi asumarea trecutului recent şi, în general, au încercat, uneori cu o tenacitate exemplară, să contrabalanseze critic şi constructiv în acelaşi timp fie greşelile de poziţionare ale ierarhiei faţă de problemele la ordinea zilei, fie atacurile în serie la adresa acesteia lansate de autointitulata societate civilă sau de mercenariatul mediatic." **(Radu Preda, "Laicatul ortodox din România postcomunistă: un portret social-teologic")**

LECŢIA DEMNITĂŢII *(urmare din pag. 1)*

obligat de către dr. Anton Nicolau, agent al Securităţii, să înghită zilnic, sub supravegherea asistentelor, mai multe pastile menite, probabil, să-l aducă la stadiul de legumă. Reuşeşte, printr-un mic truc, să înşele vigilenţa personalului medical. Securitatea îi întocmeşte un dosar pe baza căruia justiţia urma să-l condamne să-şi petreacă tot restul vieţii în spitalul psihiatric de la Călineşti-Prahova. Colegilor de serviciu li se interzice orice contact cu el. Urmărit pas cu pas de către agenţii Securităţii, cu telefonul ascultat, cu corespondenţa interceptată, **Vasile Paraschiv** se vede redus practic la tăcere. Hotărăşte să ceară paşaport pentru a pleca în Occident, nu pentru a emigra, ci pentru a vorbi celor de acolo despre situaţia din România. Socotind că pleacă pentru a rămâne definitiv, cum făceau cei mai mulţi, pentru ca apoi să ceară reîntregirea familiei, autorităţile îi eliberează paşaportul în 24 de ore. Ajunge pe 27 ianuarie 1978 la Paris. Aici, cu sprijinul lui Paul Goma şi al doctorului Ion Vianu, susţine o primă conferinţă de presă pe tema folosirii psihiatriei în scopuri politice în România, o a doua având ca temă crearea sindicatelor libere. După ce îi acordă lui Noël Bernard un interviu la Europa Liberă, **Vasile Paraschiv** se întoarce în ţară. La Curtici este dat jos cu forţa din tren şi suit în altul, în sens invers. Practic, era expulzat. La protestele organizaţiilor sindicale internaţionale, Ceauşescu se vede silit să-i permită reintrarea în ţară la 9 iulie 1978. Întors la Ploieşti, **Vasile Paraschiv** dă citire, într-o şedinţă de sindicat, declaraţiei de înfiinţare a S.L.O.M.R. [Sindicatul Liber al Oamenilor Muncii din România] – primul sindicat liber de după instaurarea comunismului. După o săptămână este luat de pe stradă de patru ofiţeri de Securitate, urcat cu forţa într-o maşină, dus în pădurea Păuleşti şi bătut cu cruzime, până îşi pierde cunoştinţa. Cu toate acestea, îşi continuă lupta sa cu sistemul, discutând cu muncitorii probleme sindicale. Este iarăşi răpit de pe stradă, dus într-o altă pădure, în vârful unui munte, dincolo de Barajul Paltinu, lângă Câmpina, unde, sub ameninţarea cu moartea, i se smulge o declaraţie de loialitate faţă de Partid şi Securitate. La 22 martie 1979 este iarăşi răpit de pe stradă şi dus în aceeaşi cabană, unde, timp de 7 zile şi 7 nopţi, este bătut, torturat, ameninţat cu spânzurătoarea. În cele din urmă este iradiat. Nu se mai putea ţine pe picioare. A doua zi este dus iarăşi la Voila, unde, la externare, dr. Petre Moruzi îl ameninţă că va fi ucis, dacă nu renunţă la ideile sale politice: „Ştii cum este în spitalele astea ale noastre... Doctorii se acoperă cu hârtii, iar bolnavii cu pământ..."

De 1 decembrie 2008, domnul **Vasile Paraschiv**, în vârstă 80 de ani (şi cu o pensie de 6.000.000 lei vechi) a dat o lecţie de demnitate românească prin gestul său, din nou, unic.

Celor care vor să ştie mai multe despre acest om de o rară curăţenie sufletească, le recomand să caute în librării două cărţi: Vasile Paraschiv, *Lupta mea pentru sindicate libere în România. Terorismul politic organizat de statul comunist* (Ed. Polirom, Iaşi, 2005), şi Vasile Paraschiv, *Aşa nu se mai poate, tovarăşe Ceauşescu! Memorii după 20 de ani* (Ed. Curtea Veche, Bucureşti, 2007).

ŞI A FOST 30 NOIEMBRIE 2008...

Ziua de Sf. Andrei a anului 2008 a fost cea în care, pentru a şasea oară de la evenimentele din decembrie '89, corpul electoral a fost chemat la urne pentru a-şi alege reprezentanţii în Parlamentul ţării şi posibilii guvernanţi pentru următorii patru ani. Înainte de a ne îndrepta atenţia asupra acestui scrutin în care România adevărată şi-a pus nădejdea că va însemna un pas hotărâtor pe drumul încă nebătătorit al strădaniilor pentru „ieşirea din toate consecinţele comunismului", o sumară trecere în revistă a anterioarelor alegeri parlamentare poate servi ca reper orientativ pentru evaluarea rezultatelor scrutinului de la 30 noiembrie.

Primele alegeri parlamentare şi prezidenţiale din România postdecembristă au avut loc pe data de 20 mai 1990, adică la o distanţă de cinci luni de la lovitura de stat în urma căreia Nicolae Ceauşescu a fost înlăturat de la putere şi – pentru ca înlăturarea să fie ireversibilă – asasinat după un simulacru de proces. Din păcate, însă, rezultatele acelui scrutin au adeverit încă o dată valabilitatea preceptului cinic, specific tuturor pseudo-democraţiilor, care afirmă că „succesul într-o consultare a corpului electoral nu depinde de preferinţele alegătorilor, ci de interesele celor ce organizează alegerile". Or, în România, la sfârşitul anului 1989, puterea politică nu a fost preluată de opoziţia anticomunistă, ca în Ungaria, Cehoslovacia şi Polonia, ci de facţiunea anticeauşistă din Partidul Comunist Român. Această facţiune, obedientă Moscovei (unde de altfel a şi fost concepută, organizată şi sprijinită logistic lovitura de stat), alcătuită din veterani ai partidului, având în frunte triumviratul Ion Iliescu, Silviu Brucan şi Petre Roman, a organizat şi supravegheat desfăşurarea scrutinului din 20 mai 1990, Duminica Orbului.

În capitolul intitulat „Triumful în alegeri al FSN" din remarcabila lucrare *Furtul unei naţiuni*, Tom Gallagher ne reaminteşte rezultatele acestui nefericit scrutin, care şi-au pus implacabil pecetea pe evoluţia politică a României postceauşiste: „Rezultatul scrutinului din 20 mai a arătat că FSN a fost opţiunea covârşitoare a marii majorităţi a alegătorilor. Într-o prezenţă la urne de 86%, Iliescu a primit 85,1% din voturi şi astfel a fost ales preşedinte al României din primul tur de scrutin... În acest timp FSN a obţinut 61% din voturi în alegerile parlamentare, lucru care avea să-i permită să elaboreze o nouă constituţie – principala sarcină a legislativului bicameral – pe potriva propriilor gusturi". Şi pentru ca informaţia cu privire la grosolana farsă electorală din Duminica Orbului să fie completă, trebuie să menţionăm faptul că Ion Iliescu a avut de înfruntat contracandidaţi pentru funcţia de preşedinte al României. Pentru uzul Occidentului, spre a fi considerată legitimă, noua putere politică, instalată la cârma ţării după înlăturarea lui Nicolae Ceauşescu, a abolit principiul „partidului unic", dând dezlegare la „pluralismul politic", element definitoriu pentru o democraţie autentică. În urma acestei măsuri, rămăşiţele „partidelor istorice" – PNL şi PNŢ – s-au grăbit să revină pe scena politică şi reprezentanţii lor, Câmpeanu şi Raţiu, ne reaminteşte în continuare Tom Gallagher, „au reuşit să obţină numai 12%, respectiv 4,3% din voturi". Încă ne mai sună în urechi sinistra lozincă de atunci: „Iliescu te votăm, te votăm tot neamu', ca să moară de necaz Raţiu şi Câmpeanu!"...

Comentând rezultatul acestor alegeri, filozoful francez Jean-François Revel face următoarea remarcă în lucrarea intitulată *Revirimentul democraţiei*: „Proiectul gorbaciovist [*perestroika* şi *glasnost* – n. n.] s-a realizat o vreme în România şi în Bulgaria, unde partidul comunist s-a putut debarasa de vechii tirani, pentru a aduce la putere nişte lideri mai puţin monstruoşi, schimbând numele partidului şi descurcându-se uşor în câştigarea alegerilor. În orice caz, preşedintele român Ion Iliescu a avut neîndemânarea de a se face ales, la 20 mai 1990, printr-un incredibil 85 la sută din voturi. Era o victorie «zdrobitoare», în toate sensurile cuvântului, şi foarte jenantă pentru prietenii săi de la Moscova".

Într-o societate normală, clădită pe temelia unei democraţii autentice, cei doi factori care participă la realizarea procesului electoral – masa alegătorilor şi instituţiile care organizează alegerile, asigurând formal buna lor desfăşurare – sunt entităţi complementare. Dar România postdecembristă, ieşită de-abia de cinci luni din iadul comunist, nu a fost un corp social sănătos, ci unul bolnav, grav afectat de acţiunea de îndoctrinare sistematică cu ateismul ideologiei marxiste şi traumatizat de regimul de represiune şi teroare la care a fost supus decenii de-a rândul. O realitate tragică, pe care acelaşi Jean-François Revel ne-o înfăţişează folosind o sugestivă metaforă: „«Revoluţiile contra Revoluţiei» [sintagmă folosită pentru mişcările anticomuniste care au avut loc în statele satelite Moscovei – n. n.] s-au desfăşurat într-un spital de răniţi grav. Este lupta unor invalizi care încearcă să-nveţe din nou să meargă, sau măcar să şchiopăteze. Nu e nicidecum antrenamentul unor campioni porniţi înspre atingerea unor performanţe superioare. Tragica lor istorie ne învaţă cât de scump se plăteşte aneantizarea libertţii, fie şi numai pentru câteva decenii".

La polul opus acestei mase de „bolnavi grav" chemate să-şi aleagă reprezentanţii se găseau instituţiile statului al cărui rol trebuia să se limiteze la organizarea cadrului optim pentru desfăşurarea scrutinului. Dar, după cum corpul electoral era evident total incapabil pentru a-şi exercita drepturile civice, tot astfel şi instituţiile statului erau structural incapabile să asigure climatul de neimplicare politică necesar desfăşurării unor alegeri cu adevărat libere. Erau instituţiile preluate de la regimul comunist fără schimbări nici la nivelul cadrelor de conducere, nici şi în componenţa personalului de execuţie. „Tovarăşii se leapădă de ideologie, dar păstrează puterea", este formularea sugestivă prin care Tom Gallagher subliniază stabilitatea şi continuitatea instituţiilor preluate de la regimul comunist în anii „democraţiei originale". În acest context politic, dacă „lepădarea de ideologie" este îndoielnică, trebuie subliniat că nici nu era de conceput ca Ion Iliescu, ca şi Silviu Brucan, Gheorghe Apostol sau Alexandru Bârlădeanu, personaje ale căror nume nu pot fi disociate de procesul de instaurare şi consolidare a regimului comunist în România, să se fi putut dezice de crezul politic pe care l-au slujit cu abnegaţie şi dăruire toată viaţa.

Adevărul este că participarea acestor vârfuri ale nomenclaturii comuniste la constituirea FSN a reprezentat garanţia că la adăpostul acestei denumiri existenţa Partidului Comunist era asigurată pe mai departe. Iar cât priveşte ideologia, concesiile făcute prin acceptarea pluralismului politic şi libertăţii de expresie nu afectau puritatea doctrinară dacă erau riguros controlate şi interpretate „dialectic". Acest subterfugiu politic a fost intuit de mulţi români, dar meritul de a găsi soluţia care să-l contracareze i-a revenit lui Corneliu Coposu. El a încercat să determine partidele din opoziţie, respectiv PNL şi PNŢ, să boicoteze alegerile. O acţiune judicioasă, menită să atragă atenţia atât românilor că FSN nu este altceva decât PCR sub altă denumire, precum şi Occidentului că „alegerile libere" din România sunt o farsă regizată cu dibăcie de aceleaşi cercuri care au pus la cale lovitura de stat botezată „revoluţie". Din păcate, Radu Câmpeanu, preşedintele PNL, a respins ideea boicotului, ca de altfel şi fruntaşul PNŢ Ion Raţiu. Urmările acestei obtuzităţi politice se cunosc: triumful în alegeri al FSN, asociat cu imposibilitatea de a le contesta. „În alegerile parlamentare, liberalii au dobândit 6,4% din voturi, iar PNŢ abia s-a târât cu 2,6%", ne reaminteşte Tom Gallagher. Atât le-a oferit Ion Iliescu „istoricilor", pentru a-i ridiculiza!

Dar consecinţa cea mai gravă a eşecului dezastruos suferit de partidele istorice în competiţia politică cu Partidul Comunist (schimbarea denumirii în Frontul Salvării Naţionale nu a însemnat şi schimbarea identităţii) nu a fost eşecul în sine, ci faptul că prin această acceptare i-a oferit acestuia legitimitate deplină. O legitimitate pe care România adevărată, peste capul „istoricilor", a contestat-o cu vehemenţă, „fenomenul Piaţa Universităţii" fiind emblematic pentru starea de spirit a majorităţii populaţiei lucide. Lipsită însă de lideri de orientare radical anticomunistă, de un program de luptă politică în acest sens şi de o organizare capabilă să înlocuiască demonstraţiile haotice prin care românii îşi descărcau obida, strigând până la epuizare „Jos comunismul!", „opoziţia" s-a dovedit incapabilă să reacţioneze în faţa măsurilor prin care FSN şi-a consolidat poziţia „emanată".

Încă înainte de „triumful în alegeri", Ion Iliescu a reintrodus spiritul autoritar în actul de guvernare. „Convingerea protestatarilor anticomunişti – scrie Tom Gallagher în lucrarea menţionată mai înainte – că nişte schimbări pur cosmetice lăsau intacte vechile structuri ale puterii s-a întărit atunci când forma serviciului de informaţii care urma să înlocuiască poliţia politică a lui Ceauşescu, Securitatea, a început să devină clară în cursul lunii aprilie. Serviciul Român de Informaţii (SRI) urma să folosească 6.000 de oameni din personalul de 15.000 care aparţinuse Securităţii până în decembrie 1989. Dar pentru a preîntâmpina criticile s-a afirmat că Securitatea vechiului regim fusese desfiinţată, un lucru la fel de fals ca pretenţia că FSN nu avea nici o legătură cu partidul care fusese forţa conducătoare în societatea românească până în decembrie trecut".

Dar adevărata demonstraţie de forţă, prin care Ion Iliescu a ţinut să le atragă atenţia oponenţilor săi că „el este stăpânul" a fost „mineriada din 12-15 iunie". Relatarea acelor tragice evenimente de către Jean-François Revel are darul să dezvăluie adevăratul chip al lui Ion Iliescu: „Travestiţii români nu au renunţat la teroare. Au folosit-o din plin şi fără scrupule în săptămâna 11-17 iunie 1990 la Bucureşti, unde au adus formaţiuni de asalt compuse din aşa-zişi mineri, mulţi dintre aceştia fiind agenţi ai Securităţii, care au ucis şi au lovit cu drugi de fier, zile de-a rândul, manifestanţi şi simpli trecători, au spart sedii de partide, au lovit lideri politici ai opoziţiei. Însăşi frazeologia travestiţilor a regresat înspre cele mai vechi stadii ale stalinismului: manifestanţii care cereau pluralismul autentic şi libertatea efectivă de expresie au fost numiţi «fascişti» care ascultă de «ordine venite din străinătate». Ion Iliescu a mulţumit public falşilor mineri veniţi «să apere revoluţia». Ca de obicei, Occidentul a oftat vag. Rezultatul practic a fost menţinerea la putere a comuniştilor; ba mai mult: restabilirea monopolului pierdut – sau măcar ameninţat – în ianuarie".

Principala sarcină a primului Parlament ales prin „alegeri libere" după îndelungata noapte comunistă a fost elaborarea unei constituţii: „Legea fundamentală care stabileşte principiile şi normele de bază ale unui stat şi ale relaţiilor dintre popor şi guvernarea sa, precum şi ale drepturilor şi libertăţilor cetăţenilor". Arhitectul-şef al acestui document prin care „cetăţenii unei naţiuni definesc condiţiile exercitării puterii politice, reglementează mecanismul reprezentării lor şi modul de control asupra guvernării, precum şi suma drepturilor şi libertăţilor proprii" a fost un obscur universitar – Antonie Iorgovan – tributar ideologiei marxiste. Dar, în pofida numeroaselor ei deficienţe, Parlamentul o va aproba şi, pe 9 decembrie 1991, o va aproba şi electoratul.

Cu toate că Parlamentul ales în mai 1990 avea unica obligaţie de a înzestra România cu o Constituţie, activitatea lui s-a prelungit până la 21 septembrie 1992, când corpul electoral a fost chemat să-şi desemneze o nouă garnitură de reprezentanţi. În acest răstimp de 2 ani, au avut loc o serie de evenimente şi prefaceri, care vor influenţa substanţial evoluţia ulterioară a României.

În primul rând, intenţia preşedintelui Ion Iliescu de a readuce România pe orbita Moscovei a suferit un eşec. Aşa cum relatează ziaristul Emil Hurezeanu în articolul intitulat „Sfârşitul continuu", publicat în cotidianul *România liberă* din 14 iunie 2007, „Cheia de bolta a acestei realinieri a fost Tratatul româno-sovietic semnat în primăvara anului 1990 de Iliescu şi Gorbaciov, prin care partea română accepta – singură din Europa răsăriteană – ca eventualele alianţe prooccidentale de securitate ale ţării să fie aprobate de Moscova. Dar prăbuşirea, totuşi neaşteptată, a URSS în decembrie 1991, urmată de conflictele din Iugoslavia, ale căror rezultate au fost tot mai mult influenţate de occidentali, au dus la schimbări şi în România".

(continuare în pag. 4)

SI A FOST 30 NOIEMBRIE 2008...

(urmare din pag. 3)

În al doilea rând, opoziția anticomunistă a mai prins viață și, grupată în jurul PNȚCD, a format alianța Convenția Democratică din România (CDR), care a devenit o forță politică în măsură să înfrunte comunismul rezidual coordonat de Ion Iliescu.

Și, în al treilea rând, faptul cel mai îmbucurător pentru opoziția anticomunistă a fost apariția unor disensiuni ideologice la vârful conducerii FSN, protagoniștii conflictului fiind Ion Iliecu și Petre Roman. Cauza neînțelegerilor: îndepărtarea lui Petre Roman de la linia riguros marxistă. Și cum în interiorul FSN se conturase deja o facțiune care împărtășea vederile acestuia, Ion Iliescu, pentru a lichida „deviaționismul de dreapta" în partid, a recurs din nou la infailibila sa metodă de convingere: minerii. În septembrie 1991, detașamentele de șoc alcătuite din mineri au invadat din nou capitala, cerând capul primului ministru. Pe 16 octombrie, Petre Roman își prezintă demisia din fruntea guvernului, în locul lui fiind numit un specialist în economie, Teodor Stolojan. O schimbare care nu a avut darul să pună capăt problemelor din partid.

Confruntat cu posibilitatea de a-i fi contestată calitatea de președinte al partidului, dar și cu riscul de a nu fi desemnat candidat la apropiatele alegeri prezidențiale și parlamentare, Ion Iliescu a luat o hotărâre radicală. În aprilie 1992, schimbă denumirea partidului din FSN în FDSN (Frontul Democrat al Salvării Naționale), păstrând în jurul său numai cadrele de nădejde, cei proveniți din PCR, cu convingerile nealterate de tentațiile unei democrații, alta decât „democrația originală" iliesciană. Vechea denumire, cea de FSN, va fi păstrată de noul partid înființat de Petre Roman.

Consecințele acestei scindări vor deveni evidente la alegerile din 27 septembrie 1992, la care candidatul FDSN, Ion Iliescu, nu a obținut decât 47% din preferințele electoratului, fiind nevoit să facă față unui al doilea tur de scrutin, înfruntându-l pe candidatul CDR, Emil Constantinescu, pe care-l va învinge, obținând 61% din voturile exprimate. A fost însă o victorie ŕ la Pyrrhus. Rezultatele obținute la alegerile parlamentare vor dezvălui precaritatea poziției partidului său și implicit a sa ca personalitate politică. Deși FDSN s-a plasat pe primul loc, cele 27,7% procente obținute nu i-au mai permis să facă singur guvernul. Cele 20 de procente obținute de CDR, însumate cu cele 10 ale partidului lui Petre Roman, au constituit un sever avertisment pentru viitorul său politic. Cu toate acestea, Ion Iliescu va reuși să domine raportul de forțe, dovedind că este un abil politician (nu un om politic). El va reuși să-și asigure sprijinul principalelor așchii desprinse din PCR, anume PUNR (Partidul Uniunii Naționale a Românilor), PSM (Partidul Socialist al Muncii) și PRM (Partidul România Mare). Aceste trei partide, controlate fără rezerve de Ion Iliescu, împreună cu PDSR (Partidul Democrației Sociale din România – noua denumire pe care o va adopta FDSN), vor constitui o alianță, devenind replica la Convenția Democratică din România. În virtutea sorgintei ei comuniste, analiștii politici vor denumi această improvizație „Patrulaterul roșu".

Având astfel asigurată majoritatea în Parlament, Ion Iliescu i-a încredințat formarea noului guvern lui Nicolae Văcăroiu, un vechi activist PCR, provenit din departamentul de planificare economică de pe vremea regimului Ceaușescu. Ostilă oricărei tentative de reformare a economiei centralizate, controlate de stat, „formula Iliescu-Văcăroiu", așa cum o caracteriza Silviu Brucan, „a înaintat cu pași de melc" pe calea distanțării de nefasta moștenire comunistă.

Pentru a preîntâmpina pe viitor o situație de criză, așa cum a fost cea din 1992, Ion Iliescu a realizat că, în condițiile unor inevitabile contacte și legături cu valorile capitalismului, fidelitatea suporterilor săi nu mai poate fi asigurată prin „lozinci mobilizatoare", ci în primul rând prin avantajele pe care le poate oferi celor care îi asigură o poziție dominantă în inevitabilele conflicte cu cei care îl contestau. În acest sens, pentru a-și asigura autoritate în hinterlandul politic al partidului său, politicianul „sărac și cinstit" l-a împânzit cu o rețea de „baroni locali", cărora le-a dat mână liberă să jefuiască avuția națională fără teama că vor fi trași la răspundere pentru abuzurile și excesele săvârșite. Într-un răstimp relativ scurt și-a făcut apariția o numeroasă categorie de oligarhi, „tagma jefuitorilor", oricând dispusă să-l sprijine fără rezerve. O convenție tacită, prin care instituțiile puterii de stat asigurau imunitate acestei generații spontanee de milionari, miliardari, latifundiari și prosperi oameni de afaceri apărute după căderea lui Ceaușescu. O realitate tragică, pe care Aleksandr Soljenițîn o caracterizează revoltat în următorii termeni: „Sistemul care ne guvernează este alianța fostei nomenclaturi comuniste cu rechinii finanțelor, cu falșii democrați și cu Securitatea. Eu nu pot să numesc democrație această cârdășie. În fapt, este vorba de un hibrid abominabil, fără precedent în istorie".

Alegerile din 3 noiembrie 1996, la care românii l-au înlăturat pe Ion Iliescu de la președinția țării și au pus capăt guvernării PDSR, ar fi putut să însemne începutul ieșirii din „consecințele comunismului" și totodată pasul hotărâtor în acțiunea de construcție a unei democrații autentice. Dar n-a fost dat să fie așa. Un nefast complex de cauze a făcut ca speranța să se stingă înainte de a prinde putere. Cei care ar fi trebuit să fie sufletul acestei mișcări de regenerare erau foștii deținuți politici. Pentru ei, însă, evenimentele din decembrie '89 au avut loc prea devreme pentru a intra în legendă și prea târziu pentru a mai fi capabili să acționeze. La această realitate se adaugă faptul că cele mai valoroase elemente ale rezistenței active anticomuniste fuseseră exterminate în temnițe și în lagărele de muncă forțată. Avem astfel explicația de ce conducătorii CDR au fost nevoiți să apeleze la personalități care, deși se recomandau ca democrați convinși, făcuseră parte din PCR, unele chiar cu trecut de activiști de partid. Așa se face că atât noul președinte al României cât și cei trei prim-miniștri care s-au succedat la conducerea guvernelor CDR au făcut parte din Partidul Comunist.

Dar nu numai atât. Întrucât democrație înseamnă în primul rând cantitate și abia pe locul doi calitate și valoare, pentru a face față competiției cu „Patrulaterul roșu" au deschis larg porțile CDR, primind pe unii chemați, dar și un număr considerabil de nechemați. Titlurile capitolelor în care Tom Gallagher analizează cei patru ani de guvernare CDR sunt grăitoare în acest sens: „În funcție, dar nu la putere", „O coaliție cu spinarea frântă" și „Constantinescu în criză de timp". Apare limpede impotența CDR de a-și îndeplini rostul pentru care fusese constituită (mai ales ca între timp murise și principalul ei artizan, „seniorul" Corneliu Coposu).

Au urmat alegerile din 26 noiembrie 2000, în urma cărora Ion Iliescu se reîntoarce la Cotroceni, „acolo unde – remarcă malițios Silviu Brucan, vechiul lui tovarăș – se simțea în elementul său, era fericit". Cât privește conducerea guvernului, aceasta i-a fost încredințată noului președinte al PDSR, Adrian Năstase, „arogantul" și ambițiosul ginere al nomenclaturistului comunist Angelo Miculescu, fost membru al CC al PCR și ministru în toate guvernele din era Ceaușescu.

Caracteristica definitorie a perioadei de patru ani de-a lungul căreia la cârma României s-a găsit cuplul Iliescu-Năstase a fost proliferarea corupției dincolo de orice limită. O racilă care nu a ocolit nici una dintre instituțiile statului: membrii guvernului, parlamentarii, reprezentanții justiției și ai ordinii publice, sănătatea și învățământul. Pe lângă termenii consacrați pentru astfel de fapte, ca *fraudă* sau *mită*, limba română s-a îmbogățit cu cuvinte noi, ca *tunul* și *spaga*, intrate în limbajul curent, precum și în *mass-media*. Dar faptul cel mai grav în abordarea acestui flagel, devenit emblematic pentru societatea românească, îl constituie lipsa unor reacții ferme față de corupția generalizată. Dacă gâinăriile mărunte sunt sancționate prompt, cu cât te urci mai sus pe scara ierarhiei corupților, cu atât mai mult scade posibilitatea ca ei, cei corupți, să fie sancționați de cei chemați să împartă dreptatea.

Consecința accentului pus, îndeosebi de deținătorii puterii politice, pe îmbogățire cu orice preț a fost dezinteresul față de nivelul de viață al populației, la noi mai scăzut ca niciodată altundeva în Europa. Altfel spus, pe plan social, la un pol – bogăție sfidătoare, la celălalt – sărăcie lucie. Așa se explică de ce, la prima ocazie de a ajunge acolo unde munca are preț, milioane de români și-au luat lumea-n cap și au plecat acolo unde li s-a oferit posibilitatea să trăiască mai omenește. "Căpșunarii", românii plecați mai întâi în Spania și Italia la munci agricole, au ajuns să constituie un adevărat exod în masă, cu grave consecințe sociale pentru familiile din mediul rural.

Lipsa celor 3 milioane de oameni în plină putere de muncă, dar și conștienți de drepturile lor civile și politce, nu se face simțită numai pe plan economic, ci și pe plan politic, corpul electoral din actuala Românie fiind văduvit de un numeros contingent de votanți anticomuniști. O situație care ar fi putut fi evitată dacă după decembrie 89 partidele politice care au guvernat România ar fi aplicat principiul *restitutio in integrum*, redând țăranilor proprietățile care le-au fost jefuite prin colectivizare forțată.

În 2001, comuniștii "travestiți", conduși de același fatidic Ion Iliescu, vor schimba din nou denumirea partidului, rebotezându-l. Partidul Social Democrat, în intenția de a i se uita originea și identitatea. Dar nu se va schimba și stilul de guvernare abuziv, nici nu se va pune capăt corupției practicate la toate nivelele. O realitate revoltătoare, care indigna populația țării și pe care Traian Băsescu, președintele Partidului Democrat, a stigmatizat-o prin sintagma „Sistemul ticăloșit". Și cum spre sfârșitul anului 2004 se apropia și sfârșitul guvernării PSD, prezumtivele partide de opoziție, Partidul Național Liberal, condus de Teodor Stolojan, și Partidul Democrat, condus de Traian Băsescu, au căzut de acord să pună bazele unei alianțe capabile să se opună tentativei lui Ion Iliescu de a-și menține partidul la guvernare. Astfel a luat ființă Alianța „Dreptate și Adevăr" (DA), denumirea voind să afirme valorile politice care lipseau din viața politică românească. În speranța că Dreptatea și Adevărul vor reuși să îngenuncheze în sfârșit comunismul, lupta politică urma să se desfășoare după următorul scenariu. Candidatul la președinție, liberalul Teodor Stolojan, urma să-l înfrunte pe Adrian Năstase, președintele PSD, iar în cazul unei victorii, funcția de prim-ministru urma să-i revină altui liberal, Călin Popescu Tăriceanu. Cu puțin timp înainte de data la care era programat scrutinul s-a produs un incident dramatic. Teodor Stolojan a suferit o cădere psihică și a renunțat la candidatură, locul lui fiind luat în pripă de Traian Băsescu. O improvizație care nu prevestea nimic bun.

La alegerile prezidențiale din noiembrie 2004, Adrian Năstase a primit cele mai multe voturi, dar nu suficient de multe pentru a depăși pragul de 50%. A urmat un al doilea tur de scrutin, în care, după o confruntare dramatică, Traian Băsescu a triumfat.

La alegerile parlamentare, Alianța DA a obținut un scor modest, fiind depășită de PSD. Pentru a se putea forma totuși guvernul, a fost nevoie să se recurgă la un compromis: constituirea unei coaliții cu UDMR (Uniunea Democrată Maghiară din România, condusă de Marko Bela) și cu PC (Partidul Conservator, condus de Dan Voiculescu, un notoriu om de serviciu al Securității, intrat în politică pentru a-și proteja imperiul financiar creat prin fraudă și corupție).

Cum era evident că soluție PNL-PD-UDMR-PC nu era viabilă, prin consens cu liberalii și democrații s-a stabilit ca după formarea unui guvern condus de Tăriceanu acesta să demisioneze pentru ca președintele Traian Băsescu să poată dizolva Parlamentul și să convoace alegeri anticipate. Totodată, se stabilise ca după demisia guvernului cele două partide să fuzioneze, formând o puternică formațiune de centru-dreapta, capabilă să pună definitiv capăt dominației comuniștilor "travestiți", conduși de Ion Iliescu. Din păcate, liberalii nu au respectat nici înțelegerea cu privire la provocarea alegerilor anticipate, pentru ca Alianța Da să obțină o majoritate clară în Parlament, nici angajamentul de a fuziona cu Partidul Democrat. Pentru a înțelege cum a fost cu putință încălcarea grosolană a unui *Gentlemen's agreement*, soldată cu consecințe nefaste și chiar dramatice de-a lungul ultimilor patru ani, o privire în ograda celor două partide este utilă.

Din capul locului trebuie să spunem că liberalii de astăzi nu au nimic comun nici cu Ion sau Ionel Brătianu, nici cu Vintilă Brătianu, nici cu Dinu Brătianu (acesta din urmă asasinat în temnița de la Sighet chiar de precursorii actualilor comuniști care au susținut fără rezerve guvernul Tăriceanu). Dar dacă insistăm în căutarea unui precedent al liberalilor de astăzi, ajungem la Gheorghe Tătărăscu, politicianul care, după ce a trădat valorile democrației, a devenit "homo regius", omul de încredere al lui Carol al II-lea, regele criminal și dictator, iar după 23 august 1944 nu s-a dat înapoi de la a fi colaborator al regimului comunist, deținând funcția de vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și de ministru de Externe în guvernul Petru Groza. Și ca să eliminăm orice

☛

dubiu cu privire la adevărata identitate a liberalilor din zilele noastre, următoarele informații furnizate de un material „samizdat" sunt edificatoare: „Famiglia liberală creată de Patriciu cuprinde numai astfel de curați liberali, pur sânge, Orban, odraslă de ofițer de Securitate. Fotomodelul Tăriceanu, crescut de colaboratorul Securității Dan Amedeo Lăzărescu. Bogdan Olteanu, finul și mâna dreaptă a lui Tăriceanu, nepot al Gizellei Vass, agenta NKVD direct implicată în dosare de crimă și chiar cercetată după Revoluție o perioadă, până când, misterios, dosarul s-a topit. Și exemplele pot continua".

Evoluția ulterioară a evenimentelor majore care au avut loc pe scena politică au confirmat incriminările de mai sus. La sfârșitul anului 2006, Tăriceanu a expulzat din guvern toți miniștrii proveniți din Partidul Democrat, înlocuindu-i cu personaje de o valoare morală și profesională îndoielnică (va face vâlvă pe plan european înlocuirea ministrului de Justiție Monica Macovei, recunoscută pentru intransigența cu care a încercat să combată corupția, cu un trepăduș din suita baronului liberal de Iași). A fost momentul când conflictul mocnit dintre președinte și premier a izbucnit cu violență. Următorii doi ani ai guvernului Tăriceanu au fost teatrul unui spectacol degradant, care a pus România într-o lumină defavorabilă în ochii celor din Uniunea Europeană.

În această atmosferă tulbure, în care președintele Traian Băsescu nu se găsea în conflict doar cu foștii săi parteneri din Alianța DA, ci în primul rând cu comunismul rezidual, care domina scena politică românească, împotriva căruia fusese construită Alianța și care acum sprijinea fățiș Partidul Liberal, pe 18 decembrie 2006 s-a produs o oarecare limpezire a apelor. Dând curs cererii societății civile de a adopta o poziție fermă față de comunism, condamnându-l pentru genocidul împotriva poporului român, președintele Băsescu a instituit o comisie care să răspundă avizat solicitării și să-i prezinte o "analiză a dictaturii comuniste în România". În baza acestui raport, de la înălțimea demnității ce-i fusese conferită de națiune, președintele a rostit, în fața Camerelor reunite ale Parlamentului, condamnarea solemnă a regimului comunist ca "regim nelegitim și criminal". Cum, la data la care a fost rostită "condamnarea", majoritatea zdrobitoare a senatorilor și deputaților era constituită din notorii membri PCR, ba chiar din descendenți ai nomenclaturii și Securității comuniste, Proclamația a fost primită cu o vădită ostilitate. Parlamentarii Partidului România Mare au încercat chiar să împiedice rostirea condamnării, iar tovarășii lor din celelalte partide i-au aprobat tacit.

A fost momentul în care România comunistă și-a dezvăluit iarăși chipul ei cel mai hidos, iar reacțiunea acesteia nu va întârzia. Pentru curajul de a rosti Adevărul despre regimul comunist și pentru îndrăzneala de a cere Dreptate, aducându-i în fața justiției atât pe cei care au ordonat crimele, cât și pe cei care le-au făptuit, Traian Băsescu trebuia să plătească cu propriul cap. Pentru a aduce la îndeplinire această sentință, pronunțată nu de un tribunal, ci de o ideologie care face eforturi disperate să supraviețuiască *în travesti*, prima măsură adoptată pentru decapitarea lui Traian Băsescu a fost reconstituirea "Patrulaterului roșu": o alianță anti-Băsescu alcătuită din Partidul Social-Democrat, Partidul România Mare, Partidul Conservator și Partidul Național Liberal. Complotul a fost organizat în culise de cele patru partide menționate mai sus, iar în 19 aprilie 2007 a avut loc un adevărat "puci parlamentar". 322 de membri ai Camerei deputaților și ai Senatului au votat suspendarea președintelui, urmând ca un referendum să decidă fie transformarea suspendării în demitere, fie să respingerea hotărârii Parlamentului. O lună mai târziu, românii, într-un rar consens de responsabilitate lucidă, au respins cu o majoritate zdrobitoare tentativa de a-l demite pe Traian Băsescu. Dar votul de la 19 mai 2007 nu a fost numai un vot de blam dat celor 322. În aceeași măsură, a fost un vot de blam dat „Sistemului ticăloșit". Dar mai presus de orice a fost votul prin care națiunea a ratificat ea însăși condamnarea regimului comunist ca "regim criminal și nelegitim".

Perioada care s-a scurs de la tentativa de puci anti-Băsescu până la alegerile parlamentare din 2008 a fost la fel de grobiană ca toți cei 18 ani de tranziție spre nu se știe ce. Aceiași parlamentari din categoria fostului "tovarăș Gușă" și fostului "tovarăș Ceafă", deveniți deputatul Gușă și senatorul Ceafă, cărora investirea parlamentară le asigură imunitate, călătoresc în străinătate pe banii contribuabililor, posedă mașini scumpe, își construiesc vile după vile și-și fac siesta în fotoliile comode ale sălilor de ședințe, iar când se trezesc, între două căscaturi, constată că nu este cvorum și se pot duce acasă. Același guvern alcătuit din ciurucuri, care la puțin timp de la instalare trebuie înlocuiți – fie pentru incompetență, fie pentru corupție. Dar mai cu seamă aceeași sărăcie care, pe scară largă, le anihilează oamenilor demnitatea, făcându-i să se umilească primind pomeni de la potentați patibulari ca Vanghelie, Becali sau Mazăre.

În acest climat politic și mai ales moral s-a deschis campania electorală pentru alegerile din 30 noiembrie 2008. Pentru cel care dorește să afle modalitățile de o obține un fotoliu de parlamentar; titluri ca "Pentru 5000 E, vă garantez 50 de voturi" sau "Cum poți să cumperi un loc în Parlament", apărute în presă, sunt edificatoare. Cât privește calitatea candidaților, oferta partidelor politice nu diferă prea mult de cea de la alegerile anterioare. O singură surpriză și nedumerire: prezența unei personalități de talia lui Toader/Theodor Paleologu printre figuri și personaje de carnaval grotesc, de care oamenii de valoare, atâți câți mai sunt în România de astăzi, se distanțează discret, dar hotărât.

La ora la care așternem pe hârtie aceste rânduri, se cunosc deja rezultatele scrutinului. Două partide, Partidul Social-Democrat și Partidul Democrat Liberal, au obținut cam același scor. În urma lor, pe locul trei, Partidul Național Liberal, iar pe locul patru, Uniunea Democrată Maghiară din România. Celelalte partide, nereușind să atingă pragul de 5%, nu vor avea reprezentanți în Parlament. Cum nici unul din partide nu a obținut majoritate absolută (peste 50%), pentru realizarea unei majorități în Parlament, care să asigure stabilitatea viitorului guvern, una dintre soluții este constituirea de alianțe. Cum însă cele patru partide parlamentare au doctrine și programe de guvernare diferite, formarea de alianțe presupune concesii doctrinare și modificări de substanță în programele inițiale, programe care le definesc identitatea. Altfel spus, prin constituirea de alianțe care să le asigure participarea la guvernare, partidele vor dobândi, vrând-nevrând, alt chip, diferit de cel pe care l-au avut în campania electorală. Urmărind valurile de discuții, consultări și pertractări care s-au dezlănțuit imediat după aflarea rezultatelor scrutinului, constați cu tristețe că ele urmăresc un singur obiectiv: cum să ajungem la puterea de a guverna pentru a ne recupera cât mai grabnic banii investiți în campania electorală! Nici un cuvânt, nici un gest care să arate preocuparea pentru problema majoră cu care sunt confruntați românii – sărăcia.

Un al doilea scenariu posibil ar putea fi constituirea unui guvern monocolor minoritar, susceptibil de a fi cenzurat de Parlament. În această ipostază, președintele ar putea dizolva Parlamentul și convoca alegeri anticipate. O alternativă care ar putea fi de bun augur, lăsând românilor un răgaz spre a-și limpezi gândurile și spre a repara – atât cât se mai poate – ceea ce au stricat la 30 noiembrie (fie prin absenteism, fie prin votul dat fără suficientă răspundre).

Gabriel CONSTANTINESCU

O fotografie "atotcuprinzătoare" apărută în ziarul *Gândul*

SCRISOARE DESCHISĂ PRIVITOARE LA ORDONANȚA NR. 31/2002

ÎN ATENȚIA PREȘEDINTELUI ROMÂNIEI
ÎN ATENȚIA GUVERNULUI ROMÂNIEI
ÎN ATENȚIA PARLAMENTULUI ROMÂNIEI

1. Evenimente recente, cînd la Iași a fost închisă expoziția „Destine de martiri" dedicată unor foști deținuți politici creștini, unde au fost expuse materiale din fondurile CNSAS, lucru admis de Constituția României, ne descoperă existența cenzurii de tip totalitar în statul român de azi. Printre cele 6 personalități a căror memorie a fost cinstită, cu scop educativ, prin expoziția „Destine de martiri" se numără și 4 preoți ortodocși, motiv pentru care creștinii au perceput închiderea ordonată a expoziției ca pe o încălcare a libertății religioase și de opinie, garantate de Constituția României.

2. Motivul pentru care s-a solicitat închiderea expoziției „Destine de martiri" a fost unul cît se poate de speculativ și anume acuzația cum că expoziția ar face „imagine unor legionari". Deoarece această acuzație a fost adusă de directorul Institutului pentru Cercetarea Holocaustului din România și cîțiva adepți ai săi, fără a invoca o lege, nu ne rămîne decît să deducem că baza legală a acestei acuzații o poate constitui doar Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 31/2002 (aprobată ca Lege de Parlament în 2006, cu rectificările de rigoare) „privind interzicerea organizațiilor și simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii". Aluzia cum că personalitățile a căror dosare au făcut obiectul expoziției ar intra sub incidența acestei legi este deplasată. Este știut că mai mulți membri ai Mișcării legionare au fost anchetați de o comisie de pe lîngă Tribunalul de la Nürnberg și, în urma cercetărilor, s-a declarat că "legionarii" nu se făceau responsabili de crime de război în Est, astfel că au fost absolviți de orice responsabilitate privind abuzurile contra populației și evreilor peste Nistru. Însă chiar dacă nu ar fi așa, trebuie să precizăm că doi dintre cei șase, părintele Arsenie Boca și părintele Daniil Sandu Tudor, s-au delimitat de Mișcarea legionară, alți doi, adică părintele Arsenie Papacioc și părintele Calciu, au dus, după eliberarea din închisoare, o activitate exclusiv misionar-spirituală, nefăcînd parte din vreun partid sau mișcare politică, iar Valeriu Gafencu, un altul dintre cei șase, a murit în închisoare salvînd viața pastorului evreu R. Wurmbrand, ceea ce trebuie să spulbere orice acuzație de antisemitism sugerată de cei care au solicitat închiderea expoziției. Prin urmare, atît afirmațiile venite din partea Institutului pentru cercetarea Holocaustului în România, cît și cele ale directorului Arhivelor Naționale, care a catalogat expoziția drept o "manipulare blamabilă a opiniei publice" sînt neîntemeiate, deși vin de la persoane care reprezintă instituții a căror scop declarat este studierea adevărului istoric.

3. Ordonanța nr. 31/2002, vine într-un moment cînd statul român nu a făcut încă ordine în sutele de mii de dosare privind condamnările din perioada regimului comunist totalitar. Este de neconceput să-i consideri vinovați de infracțiuni contra păcii și omenirii pe unii deținuți politici, precum părintele Calciu, acuzat în mod fals la una din arestările sale de spionaj în favoarea unei puteri străine, doar în baza proceselor falsificate de un regim criminal precum a fost cel comunist în România. Completarea „printr-o hotărîre recunoscută potrivit legii" din Art. 2, punctul c, care apare în legea nouă, atunci cînd e definită persoana vinovată de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii drept „orice persoană condamnată definitiv de o instanță judecătorească română sau străină, pentru una sau mai multe infracțiuni contra păcii și omenirii" nu restaurează la modul real condiția zecilor de mii de condamnați pe nedrept, de vreme ce pentru fiecare dintre ei trebuie deschis un proces individual, cu rezultat improbabil, pentru a obține o hotărîre judecătorească de reabilitare [1].

4. Nu există nici un act normativ care să-i declare pe foștii deținuți politici victime ale genocidului comunist, iar pe cei implicați în acest genocid vinovați de crime împotriva umanității. Prin Ordonanța 31/2002, Art. 2, punct c, foștii deținuți politici din România comunistă au fost incriminați încă o dată, de data aceasta într-un stat democratic, iar regimul criminal care i-a persecutat și exterminat a fost absolvit de orice vină. Este inadmisibil ca zecile de mii de victime ale genocidului comunist să fie declarate vinovate de infracțiuni împotriva păcii și omenirii și, în virtutea Ordonanței nr. 31/2002, să li se interzică memoria, în timp ce criminalii care i-au exterminat să rămînă nejudecați. Considerăm că Ordonanța nr. 31/2002 este un act pripit și nedrept, care încalcă brutal dreptul creștinilor-ortodocși, care alcătuiesc majoritatea populației României, la cinstirea memoriei colective a propriei Biserici, știut fiind faptul că marea majoritate a deținuților politici erau creștini mărturisitori care au fost persecutați pentru credința lor [2].

5. Considerăm că acuzația de "imagine făcută unor legionari" adusă expoziției „Destine de martiri" de către directorul Institutului pentru cercetarea Holocaustului în România, urmată de închiderea ei, s-a făcut din ură religioasă. Nu găsim alte motive pentru care directorul unei instituții care reprezintă etnia evreiască ar fi trebuit să se autosesizeze, cerînd închiderea expoziției, de vreme ce personalitățile a căror dosare făceau obiectul expoziției nu au nici o legătură cu evreii și Holocaustul. Dacă dosarele Securității, a căror retragere a fost solicitată, nu confirmau acuzațiile aduse, atunci cine, în afara unei instanțe acreditate de stat, poate constata vinovăția celor șase martiri, dintre care doar unul mai e în viață? Reacția directorului Institutului pentru cercetarea Holocaustului din România este o defăimare gratuită a memoriei celor șase martiri creștini, lovind totodată în memoria colectivă a Bisericii Ortodoxe. Se creează impresia că CNSAS, care a ordonat retragerea dosarelor din expoziție, a cedat unui șantaj bazat pe speculații în jurul învinuirii de antisemitism, devenit posibil din cauza ambiguității Ordonanței nr. 31/2002 care creează confuzie între o persoană vinovată de antisemitism și un fost deținut politic, sugerînd că toți deținuții politici sînt în mod obligatoriu și antisemiți.

6. Chiar și cinstirea Crucii de către creștini este considerată inadecvată. Din Raportul privind antisemitismul în România publicat pe site-ul Comunității Evreiești din România aflăm că autorii Raportului reclamă faptul că în Parlamentul României, o țară majoritar creștină, este expusă crucea și cataloghează drept antisemitism credința românilor „potrivit căreia evreii au stat în spatele morții lui Iisus". Cu alte cuvinte, scopul declarat al Comunității Evreiești din România (așa cum reiese de pe site-ul oficial al acesteia), bazîndu-se pe susținătorii săi externi, este acela de a îndepărta orice prezență publică a simbolurilor și mărturiilor creștine (de unde și campania de scoatere a icoanelor din școli). În acest context, cenzurarea expoziției „Destine de martiri", solicitată de o persoană publică a comunității evreiești din România, este un act de denigrare a memoriei colective a Bisericii Ortodoxe [3].

7. Avînd în vedere conflictul provocat de directorul Institutului pentru cercetarea Holocaustului din România, dar și de directorul Arhivelor Naționale și de aliații lor din presă prin închiderea expoziției „Destine de martiri", cît și alte incidente apărute pe fondul ambiguității Ordonanței 31/2002, care creează posibilitatea declanșării unui nedorit fenomen de masă în România, trebuie să se recurgă urgent la reformularea Ordonanței nr. 31/2002, care prezintă mai multe aspecte anticonstituționale, încălcînd brutal punctele 2, 6 și 7 din Articolul 30 din Constituția României, care proclamă libertatea de expresie. Vă propunem, în acord cu juriștii noștri, dar și credincioși ai BOR, următoarele modificări:

a) Să se renunțe la termenul „infracțiuni" din formula „persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii" pentru a lăsa sub incidența legii doar persoanele vinovate de crime de război și împotriva umanității. Această precauție se impune datorită faptului că Statul român încă nu a făcut ordine în sutele de mii de dosare intentate de

☛

---

[1]. Este cunoscut faptul că majoritatea foștilor deținuți așa-zis „politici", printre care se numără peste 2000 de preoți ortodocși, în afară de călugări, au fost învinuiți în mod fals de „spionaj" și alte delicte care pot fi încadrate la infracțiuni contra păcii și omenirii. Un caz celebru în acest sens îl constituie părintele Gheorghe Calciu-Dumitreasa care a petrecut în temnițele comuniste 21 de ani. Se știe că părintele Calciu a fost o personalitate publică recunoscută în Occident drept un luptător pentru pace și drepturile omului. Părintele Calciu, care a fost eliberat din închisoare și expulzat din țară în urma demersurilor făcute de președintele SUA, Ronald Reagan, de către Papa Ioan Paul II și alte personalități ale vieții politice din Occident, a fost apoi primit la Casa Albă în mai multe rînduri ca un martir al contemporaneității. Paradoxul și confuzia pe care le creează Ordonanța nr. 31/2002 face ca un simbol al păcii și al luptei pentru democrație, atît de respectat în Occident, cum a fost părintele Calciu, să fie considerat în România un delicvent vinovat de infracțiuni împotriva păcii și omenirii și să i se interzică memoria, deoarece și el a fost unul din cei șase martiri omagiați de expoziția „Destine de martiri". Acesta este doar unul din cazurile în care se verifică imperfecțiunea Ordonanței nr. 31/2002, impunîndu-se revederea ei urgentă.

[2]. Felul în care Comunitatea Evreiască din România (CER) speculează cu acuzația de antisemitism, bazîndu-se doar pe ambiguitatea Ordonanței 31/2002, se constituie într-o promovare a prejudecăților prin caracterizari globale acuzatoare lipsite de fundament. De pildă, se invocă faptul că „printre români e răspîndită credința potrivit căreia evreii au stat în spatele morții lui Iisus", sau că aceștia "consideră că evreii conduc omenirea prin manipulări financiare", deși tot acolo, pe un ton oficial, specific oricărui raport, d-l Alexandru Florian, care îndeplinește și funcția de director al Institutului pentru cercetarea Holocaustului în România, afirmă în numele CER: „Guvernul a adoptat această Ordonanță și ca urmare a presiunilor exercitate mai bine de 10 ani de către guvernele occidentale, în special cel american, de către asociații evreiești americane și internaționale", afirmație care nu face decît să alimenteze și să perpetueze prejudecățile numite mai sus.

[3]. Dintr-o petiție adresată Jandarmeriei Române, inițiată pe internet, prin care se cere înlăturarea crucii celtice din locurile publice, aflăm că Jandarmeria Română a considerat "crucea încadrată într-un cerc" drept un simbol care intră sub incidența Ordonanței 31/2002 și a efectuat sub această acuzație un arest în Buzău, cazul fiind dezbătut în presă. Crucea încadrată de cerc are o vechime foarte mare în Biserică, fiind prezentă pe unele biserici, pe morminte și monumente ale creștinismului primar, precum și în majoritatea "troițelor" românești. Deoarece textul Ordonanței 31/2002 nu dă exemple de semne și simboluri cu caracter rasist, fascist sau xenofob, solicităm exemplificarea lor și asigurarea cum că semnul crucii, care este sfînt pentru creștini, nu intră sub incidența legii.

regimul criminal comunist şi nu a recurs la disculparea, printr-o hotărîre judecătorească, a foştilor deţinuţi politici care au fost acuzaţi de infracţiuni fictive, unele dintre ele putînd fi încadrate la infracţiuni contra păcii şi omenirii.

b) Să se specifice, în Art. 2, punctul b, unde se face referire la simbolurile fasciste, rasiste şi xenofobe faptul că simbolurile şi semnele care reprezintă religiile, respectiv cultele tradiţionale înregistrate pe teritoriul României nu sînt atacate prin această lege. În acest scop, se impune exemplificarea semnelor şi simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob.

c) Să se omită termenul „antisemitism" din Art. 2, punctul a, deoarece el nu este cuprins în enunţul Ordonanţei care se referă doar la: „interzicerea organizaţiilor şi simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob". Antisemitismul se subînţelege prin termenii „fascist", „rasist" şi „xenofob". Prin introducerea lui în lista infracţiunilor menţionate în Art. 2, punctul a, termenul „antisemitism" apare ca ceva diferit de fascism, rasism şi xenofobie, fără a fi definit. Prin acest termen se sugerează diferenţierea evreilor de alte etnii şi naţionalităţi, ceea ce este o discriminare, comisă printr-un act normativ al Statului român.

d) La Art. 2, la noua literă introdusă, d, unde se defineşte Holocaustul în termenii următori: „Prin Holocaust se înţelege persecuţia sistematică sprijinită de stat şi anihilarea evreilor europeni de către Germania nazistă, precum şi de aliaţii şi colaboratorii săi din 1933-1945. De asemenea, în perioada celui de al doilea război mondial o parte din populaţia romă a fost supusă deportării şi anihilării"; să se facă referire la persecuţia sistematică sprijinită de stat împotriva creştinilor în perioada regimului totalitar comunist din România. Această completare este necesară pentru a nu crea impresia că Statul român, dorind să cinstească memoria victimelor persecuţiilor împotriva evreilor şi romilor, nesocoteşte sutele de mii de victime ale Genocidului Anticreştin care a avut loc în România în perioada regimului comunist totalitar. Situaţia României este una specială, deoarece aici au fost persecutaţi sute de mii de creştini, existînd zeci de mii de victime. Memoria martirilor din perioada comunistă este un subiect sensibil, iar cinstirea victimelor unui regim totalitar nu trebuie să ducă la neglijarea sfidătoare a victimelor altui regim totalitar. Instituţiile acreditate ale Statului român trebuie să constate şi să condamne Genocidul Anticreştin în România comunistă, precum a condamnat Holocaustul şi să recurgă la reformularea Art. 2 punctul d. De asemenea, este necesar ca persecuţia evreilor să nu fie separată prin punct de persecuţia romilor şi a creştinilor, ci întreaga definiţie a Holocaustului, care presupune un simplu şir de enumerări, să fie cuprinsă într-o singură frază.

Aceste modificări sînt necesare pentru a preveni pe viitor conflictele naţionale şi religioase pe care Ordonanţa nr. 31/2002, chiar şi în noua sa formulă, le alimentează. De asemenea, prin operarea modificărilor propuse va fi îndepărtată confuzia prin care memoria miilor de martiri creştini din perioada comunistă a fost defăimată, avîndu-se în vedere şi faptul că unii dintre ei au fost de acum propuşi spre canonizare Sfîntului Sinod al BOR. În acest sens a fost iniţiată şi o campanie, intitulată "Din temniţe spre Sinaxare", care promovează cu succes convingerea că martirii români din temniţele comuniste sînt vrednici de a fi trecuţi în rîndul sfinţilor.

Creştinii-ortodocşi protestează împotriva discriminării de orice fel, condamnînd ideile şi manifestările fasciste, rasiste sau xenofobe, invitînd instituţiile şi autorităţile statului să se menţină în limitele unei democraţii reale care să asigure dreptul la opinie şi credinţă. Orice aspect al vieţii sociale, precum şi orice perspectivă asupra fenomenelor şi evenimentelor istorice poate constitui obiect de cercetare sau de dezbatere pentru oricine, atîta timp cît prin aceasta nu este pusă în pericol viaţa nimănui şi nu se încalcă ordinea publică şi drepturile fundamentale ale omului. Ordonanţa nr. 31/2002, prin unele puncte ale sale, creează un precedent de cenzurare a ideilor şi credinţelor, reinstaurînd în România un regim de teamă şi persecuţie pe motiv de opinie sau credinţă. Considerăm că reformularea Ordonanţei nr. 31/2002, în termenii propuşi mai sus, se constituie într-un act democratic şi necesar care ar îndrepta o greşeală impusă prin şantaj şi presiuni care nu-şi au locul în epoca democraţiei şi a libertăţii de opinie.

Ataşăm acestei scrisori şi cererea fără răspuns a celor 54 de istorici adresată CNSAS.

Asociaţia Prietenii Muntelui Athos
Liga Tinerilor Creştini Ortodocşi Români (filiala Câmpia Turzii)
A.S.C.O.R. (filiala Cluj)
Fundaţia Sfinţii Martiri Brâncoveni
Asociaţia Ieromonah Arsenie Boca
Asociaţia Brâncoveanu
Asociaţia Civic Media
Asociaţia Altermedia
Grupul Independent pentru Democraţie
Asociaţia ROST
Grupul Cathisma
Asociaţia Drept
Uniunea Vatra Românească
Liga pentru combaterea Anti-Românismului LICAR
Asociaţia "Suflet pentru suflet"

DESPRE "LEGIONARI": O PRECIZARE A D-LUI OVIDIU HURDUZEU

Eticheta "legionar", aşa cum este folosită ea de "elitele" politic corecte, aparţine "economiei imaginarului". În spaţiul cultural românesc de astăzi, "legionarul" nu are nici un raport cu personajul istoric, este o entitate virtuală, echivalentul totalizator "rasistului", "fascistului", "antisemitului", "homofobului", "bigotului", "xenofobului", "extremistului" (am uitat ceva?) – termeni prin care noua stângă şi pseudodreapta îi acuză pe cei care se pronunţă împotriva globalizării şi apără valorile tradiţionale, pe toţi cei care pun pe primul plan ţara, neamul şi religia lor.

În SUA, astfel de "epitete" li se aplică "patrioţilor", celor care susţin conceptul de *America first*; ei sunt în primul rând conservatorii tradiţionali (aceşti ADEVĂRAŢI conservatori americani se opun aventurilor imperiale în care au fost atrase SUA de către neoconservatorii din jurul preşedintelui). Iată că nici măcar în domeniul invectivelor "elitele" noastre nu sunt originale. (Când România se va umple de pakistanezi – şi acele vremuri nu sunt departe – veţi observa cum eticheta "legionar" va fi înlocuită cu cea de "rasist"!)

În prezent, "legionarul" circulă în România în chip de strigoi, un fel de încarnare supremă a răului. Cu cât este menţionat mai mult, cu atât "legionarul" este de negăsit. Cred că "legionarul" este un fel de "*star* negativ". În "*star*-sistemul" de astăzi persoana reală dispare sub personajul "televizual" care circulă în chip de "corp simbolic", de semn golit de conţinut. Dacă *star*-ul încarnează Binele – şi postmodernitatea nu acceptă decât pozitivitatea absolută –, "legionarul" (rasistul, homofobul etc.) întrupează Răul, un fel de diavol al lumii secularizate. Astăzi toată lumea râvneşte la statut de *star* şi se fereşte "ca de dracul" de "legionar", fiindcă nimeni nu vrea să fie legitimat ca un "incarnator" al Răului.

Cred că datoria celor care înţeleg fenomenele contemporaneităţii este să iasă în spaţiul public, să demonteze fără teamă strategiile şi mecanismele de sorginte stângistă, de "diabolizare" a criticilor *status quo*-ului. Aş propune chiar nişte conferinţe sau mese rotunde pe această temă.

Ovidiu HURDUZEU

"Ministeriadă" împotriva Muzeului Ţăranului Român

În urmă cu câteva zile s-a încheiat controlul efectuat de o comisie a Ministerului Culturii şi Cultelor la Muzeul Naţional al Ţăranului Român. În raportul final înaintat oficial cu această ocazie conducerii muzeului este formulat explicit „idealul" desfiinţării Muzeului Ţăranului Român: *„În condiţiile date, ideal ar fi ca, odată cu definitivarea lucrărilor de consolidare a clădirii, muzeul să fie pregătit cu o expoziţie per-manentă nouă ca tematică, prin care să fie puse în valoare şi alte obiecte din patrimoniul extrem de valoros, de aproape 90000 de bunuri culturale mobile, al muzeului şi, bineînţeles, cu alt mobilier pentru expunere [mobilier conceput de Horia Bernea special pentru această expunere şi în conformitate cu stilul acesteia – n. n.]".*

Urmează o serie întreagă de alte recomandări ferme de desfiinţare, de la Clubul Ţăranului la Târgul Ţăranului, care *„prezintă riscul ca toate manifestările culturale iniţiate în curtea muzeului să vireze spre derizoriu".*

Considerăm acest act oficial al Ministerului Culturii şi Cultelor nu numai un afront la adresa unei instituţii culturale care a obţinut cea mai mare recunoaştere internaţională în domeniul său de activitate, dar şi o ameninţare directă a înseşi existenţei muzeului în forma sa actuală, care este aceea care l-a făcut faimos în ţară şi străinătate, şi singura pe care o acceptăm ca legitimă.

Această situaţie este cu atât mai gravă cu cât ea repetă încercarea de acum patru ani de dezmembrare a discursului muzeal al înteme-ietorului muzeului, pictorul Horia Bernea. Se pare că „erezia" pe care o reprezintă muzeul nostru în peisajul cultural românesc deranjează în continuare – ba chiar tot mai mult – o categorie semidoctă de „preoţi ai patrimoniului", care trăieşte cu şi din amintirea nemărturisită a Cântării României şi pentru care muzeul ar fi un loc ideal dacă n-ar exista publicul.

Regretatul Horia Bernea, ctitorul M.Ţ.R.

Ne-ar bucura comentariile făcute pe blogul muzeului: http://muzeultaranuluiroman.ro/blog/ şi ne-ar ajuta un vot de susţinere pe http://www.petitiononline.com/MTR2008/petition.html

Parastas pentru Părintele Calciu la Montréal

Duminică 16 noiembrie 2008, la biserica ortodoxă română „Înălţarea Domnului" din Montréal, părintele Nicolae Stoleru, dimpreună cu un sobor de preoţi, obştea dreptmăritoare a enoriaşilor, precum şi fii şi fiice duhovniceşti din diferite parohii au ridicat parastas la doi ani de la strămutarea la cer a preotului Gheorghe-Calciu Dumitreasa. Publicăm mai jos cuvântul trimis de prof. Şerban Popa:

Sunt deosebit de emoţionat în aceste momente, deoarece acum 3 ani, exact din acest loc de unde vă vorbesc părintele şi mărturisitorul Gheorghe Calciu ne adresa cuvântul său îmbunătăţit – adevărată hrană de suflet pentru noi toţi cei plecaţi în pribegie... Pentru că el era părintele nostru, iar "parohia sa", cu fiii şi fiicele lui duhovniceşti, era în toată America şi în tot exilul.

Pentru mine şi Rodica era duhovnicul prin excelenţă, cel ce ne-a unit în taina nunţii de neuitat – la Câmpul Românesc de la Hamilton. Atunci mirii şi naşii au fost în îmbracati în straie de ţărani români, iar Câmpul de la Hamilton parcă devenise un sat de acasă.

Părintele, iată, a fost printre noi – şi parcă n-am profitat atunci aşa cum trebuia de prezenţa sa, n-am înţeles că el, de fapt, era trimisul lui Dumnezeu pentru noi, oile rătăcite. Ziceau unii: noi suntem foarte ocupaţi – avem treburi şi interese deosebite; eh, părintele lasă că mai vine el pe la Montréal! Alţii, în schimb, nu ştiam cum să ne strângem în jurul dânsului sorbindu-i vorbele, şi chiar în discuţii ne reaminteam de cuvintele sale după mereu după plecarea sa. Lumea-i foarte grăbită în general şi preocupată de tot felul de lucruri – pe care dacă le analizăm atent, ne dăm seama că puteam să ne dispensăm de ele şi atunci am fi fost cu toţii o turmă şi un păstor.

Ortodoxia părintelui era pe înţelesul tuturor şi pătrundea în inimă de-odată cu chipul lui strălucitor şi zâmbetul lui plin de bunătate. Era primit cu bucurie în toate parohiile, era „al nostru" – nimeni nu se gândea vreo clipă că părintele vine numai la cei din eparhia Americii sau din cea care aparţine de Patriarhia de la Bucureşti. El, părintele Gheorghe Calciu, nu avea decât iubire pentru toţi, iar ortodoxia sa era firească şi caldă ca şi limba română pe care o vorbea. El avea o credinţă românească la fel de naturală ca atunci când te mişti fără a conştientiza exact ce muşchi anume pun în mişcare picioarele tale. Aşa se face că după ani grei de temniţă (21 de ani) el era la fel de liniştit şi plin de lumină şi iubire – peste tot pe unde a mers el L-a slujit pe Dumnezeu şi Biserica neamului cea de la Iisus şi Apostolul Andrei. N-am văzut o cută sau o umbră pe chipul său şi n-am auzit un cuvânt rău şi de năduf.

Cât n-am dori ca părintele să fie din nou cu noi! Dar dacă ne gândim bine, el este aici continuu – se roagă pentru noi şi iată noi toţi ne rugăm pentru el.

Ortodoxia este ca o ţesătură continuă, pentru că rugăciunea ne pune împreună pe cei de aici, din viaţa pământească, cu cei de sus – Îngerii, Sfinţii, Maica Domnului şi Sfânta Treime, după care toţi şi toare se cer. Prin rugă, noi păstrăm această ţesătură continuă atât pe pământ, cât şi în cer. Suntem „ţesători" cu toţii, liturghia si parastasele pomenesc toată obştea – cerul şi pământul, cu mic şi cu mare, până sus la Dumnezeu.

Părintele Gheorghe Calciu a fost şi este un arhetip a ceea ce înseamnă creştinul român, sau mai bine zis, cum spunea Dan Puric, „integralitatea de a fi român" – o credinţă ontologică.

Ar fi multe de spus despre părintele Gheorghe-Calciu – dar nu vreau să vă reţin prea mult... Doar un lucru: noi cei de azi, copiii noştri şi copiii copiilor noştri, şi tot aşa mai departe... să-i facem neprecupeţit VEŞNICA POMENIRE!

Şerban POPA

Parastas pentru Părintele Calciu la Petru-Vodă

Sîmbătă 22 noiembrie 2008, la Mînăstirea "Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavriil" de la Petru-Vodă, unde odihneşte după cum i-a fost voia, s-a oficiat parastasul de doi ani al părintelui Gheorghe Calciu-Dumitreasa, de faţă fiind nu doar obştea respectivă, ci şi numeroşi pelerini, în frunte cu Andrei Calciu, fiul părintelui. Iată o scurtă relatare a unuia dintre participanţii la slujba de pomenire (a se vedea şi portretul pe care acelaşi autor i-l face părintelui pe pagina alăturată):

În toamna lui 2006, ştiind că se apropie de "marea trecere", părintele Calciu a venit ca de obicei în România şi a lăsat cu limbă de moarte să fie înmormîntat la Mînăstirea Petru-Vodă. La trei zile de la întoarcerea în America, unde fiul său nădăjduia să îi îmbunătăţească starea sănătăţii, părintele Calciu, răscumpărătorul de vremuri, a trecut din Biserica luptătoare în Biserica triumfătoare. Dar încă şi după aceasta au avut loc oarecari tulburări privitoare la el, întrucît anumite neînţelegeri păreau să facă imposibilă îngroparea la Mînăstirea Petru-Vodă. S-a propus chiar înmormîntarea în curtea Seminarului Teologic din Bucureşti, dar, deşi aceasta era o extraordinară cinste, rudeniile lui trupeşti şi duhovniceşti au ales să facă tot s-a cerut pentru cea din urmă vrere a părintelui. Şi ea s-a împlinit. Iar la mormîntul lui din cimitirul călugăriei pe care a jinduit-o în taină vin peste an oameni din toată lumea.

Anul acesta, în sîmbăta parastasului, înainte de Sfînta Liturghie s-a slujit la mînăstire Acatistul Bunei Vestiri, potrivit tipicului monahal. Era o dimineaţă umedă şi întunecată de noiembrie, iar mirenii urcaseră muntele pe un drum noroios. După întîiul acatist s-a slujit şi Acatistul Mărturisitorilor Români din închisori, iar în timpul acestuia a început o ninsoare care a continuat de-a lungul Liturghiei şi pomenirii. Cei veniţi pentru parastas au dus colivele la mormînt, purtîndu-le pe covorul imaculat care anulase orice posibilitate de întinare. Mormîntul însuşi, care fusese frumos acoperit din dragoste monahală cu cetină şi flori, era înălbit de aşternerea cerului cu podobia cea mai preşus de vreo putere omenească.

Şi muntele s-a fost cuprins de psalmodia monahiilor de la Diaconeşti, cărora părintele le scrisese cîndva: *După ce voi muri, Prea Cuvioase Maici, [...] să veniţi cîteodată la mormîntul meu să-mi cîntaţi din pricesnele Aiudului. Cred că acolo noi am epuizat fiinţa umană prin spulberarea contradicţiilor despre care cîntaţi, şi sînt convins că „n-am rîde azi, de n-am fi plîns aseară..."* (*Viaţa părintelui Calciu, după mărturiile sale şi ale altora*, ed. îngrijită la Mînăstirea Diaconeşti, Ed. Christiana, Bucureşti, 2007, p. 321).

Mult mai mult decît pînă astăzi trebuie scris şi spus despre părintele Gheorghe Calciu, cel care din talanţii săi, de la excelenţa raţiunii pînă la rugăciunea izbăvitoare, de la rafinamentul umorului pînă la vasta cultură şi de la rezistenţa fizică pînă la anvergura mistică, a dat pînă în ultima clipă slavă lui Dumnezeu.

Şi ştiind lucrarea întregii vieţuiri a părintelui Gheorghe Calciu, poate că ne vom încredinţa mai lesne că nu e poveste şi nici literatură că "dragoste mai mare decît aceasta nimeni nu are, ca sufletul lui să şi-l pună pentru prietenii săi" (*Ioan* 15, 13).

Iar lumea răscumpărată de el va trebui să-l răscumpere ea însăşi, cît mai este încă vreme, întru mijlocirea mîntuirii.

Lucian D. POPESCU

PĂRINTELE CALCIU, RĂSCUMPĂRĂTORUL

Viețile povestite ale sfinților nu mai impresionează prea tare pe majoritatea celor care le află astăzi. Și pentru asta se pot da diverse explicații. E cumva de înțeles că se întîmplă așa, întrucît sfinții au trăit, în marea lor majoritate, pe alte meleaguri, cu foarte mult timp înainte și, oricum, într-o cu totul altă lume. De la o distanță care nu e doar temporală și spațială, omul de azi "consumă" literatura hagiografică fie ca pe cea a basmelor cu un oarecare miez de adevăr, fie ca pe o producție simbolică în sens comun. Dintr-o astfel de poziție, credinciosul de azi e înclinat în cel mai bun caz spre o evlavie controlată și reținută, care nu e esențial diferită de neutralitatea căldicică.

Puterea mijlocitoare a sfinților cei mai din vechime nu se împuținează pentru trecerea timpului, ci, dacă se întîmplă să ni se pară că se împuținează, aceasta se petrece pentru că se subțiază stăruința credinciosului și însăși credința lui. Iar diluarea credinței nu înseamnă numai îngroșarea spiritului "liber cugetător", ateizant, ci și, pe alt versant, alunecarea în superstiție. Dar se mai întîmplă să existe și neputința noastră de a ne hrăni spiritual, psihic și duhovnicește din pilda celor îndepărtați în timp și spațiu și de care nu ne putem apropia altminteri.

Știm bine că paradigma salvării este imitarea lui Hristos, Care ne-a dat ceea ce în teologie se numește "mîntuirea obiectivă", dar particularitățile slăbiciunilor noastre ne îndreptățesc să zicem că nu putem. Și poate că și pentru asta Dumnezeu a rînduit să existe în lume, după trecerea Sa teandrică pe aici, tot felul de chipuri și asemănări ale Sale, adică tot felul de sfinți, după care, poate, ne-ar fi mai la îndemînă să ne luăm întru asemănarea cu Fiul Omului.

Oricine se poate mîntui – acestui tip de mîntuire individuală i se spune teologic "mîntuire subiectivă" – orice daruri ar avea acel cineva, oriunde și oricînd, numai să nu se amăgească socotind că "oriunde" și "oricînd" pot însemna "mai încolo", "mai tîrziu" sau "data viitoare". Tot astfel, desigur la alte proporții, a devenit limpede că un sfînt își va fi putut începe traseul viețuirii exemplare de oriunde și de oricînd. Iar în spatele sfîntului poate fi deslușită silueta mai îndepărtată sau mai apropiată a oricărui fel de om: a mediculuí ori a țăranului, a împăratului ori a cerșetorului, a judecătorului ori a tîlharului, a militarului ori a văduvei, a episcopului ori a neofitului, a geniului ori a celui nu prea mintos, a teologului ori a vameșului, a fecioarei ori a desfrînatei. Dumnezeu Și-a oglindit harul în unii ca aceștia și încă în multe feluri de "categorii socio-psiho-profesionale". Și nici o clipă după petrecerea Sa prin această lume, Hristos nu a mai lăsat-o fără plămada sfîntului: în fiece zi, sub soare a trăit pe cîte undeva cîte un sfînt, măcar că adesea nimeni nu l-a știut cunoaște.

Patericele livrează exemple pentru o bogată ilustrare a faptului că Dumnezeu Proniatorul a făcut ca oamenii din tot locul și din toată vremea să aibă în apropiere modele de dreaptă viețuire, adecvate mentalității respective, adică potrivite înțelegerii cu mintea și totodată cu inima. Or, a ignora aceste modele ar însemna nu doar să ratezi îmbunătățirea, ci să sporești în păcat. Căci dacă poate fi un "efort prea mare" de credință și de studiu să percepi consistența reală a existenței unui sfînt al primelor veacuri, e cu neputință să nu te pătrundă sufletește și rațional dreapta viețuire, duhovnicia sau jertfa cuiva de lîngă tine.

* * *

Istoria recentă a României este marcată pînă astăzi de experimentul comunist, iar marele faliment

"Singura șansă de supraviețuire a creștinismului răsăritean este aceea a unui război întru Cuvînt. Soluția noastră e aceea a lui Calciu-Dumitreasa..."

Monahul Nicolae Steinhardt [1]

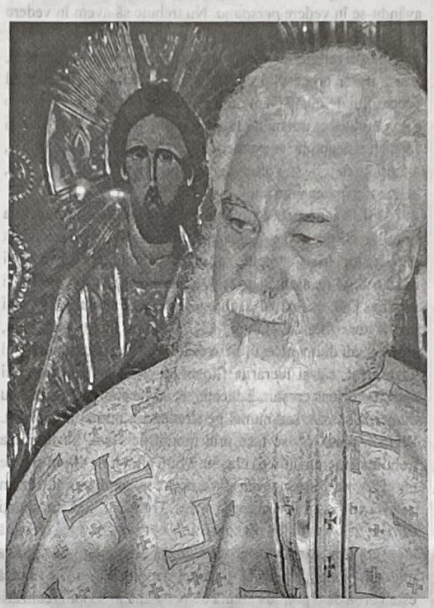

spiritual, social și economic al țării, care reverberează în continuare degenerant și pervers și pe care nici un om rezonabil nu îl neagă, este rezultatul direct al acelei colosale și nebunești rătăciri "de-a stînga". Dar, în trecerea prin deșertul distructiv al socialismului "științific", nu toți au colaborat cu "sistemul", nu toți s-au acomodat și nu toți au exersat compromisul "îndreptățit".

În prima perioadă a "democrației populare" românești, adică pînă în 1964, o amplă și constantă teroare a aruncat în închisori, cu condamnări disproporționat de mari față de faptele ori tentativele imputate, pe toți cei care erau sau puteau fi într-o oarecare opoziție cu regimul. O mare parte dintre acești deținuți au fost exterminați în condiții cel puțin la fel de bestiale ca și cele pe care istoria acceptată a holocaustului le-a făcut notorii (spre deosebire de holocaust, crimele comunismului, deși de vreo 10 ori mai numeroase la nivel mondial, își așteaptă încă studierea, cuantificarea, dezvăluirea).

În 1964, toți cei rămași în viață au fost eliberați din pușcăriile obișnuite și lăsați oarecum liberi în nefireasca pușcărie care devenise între timp România întreagă. Foștii deținuți care nu fuseseră definitiv zdrobiți sufletește în în închisoare erau după eliberare îndeaproape urmăriți, terorizați și șantajați în diverse grade, atîta timp cît autoritățile nu erau convinse că le-au anulat eventualele disponibilități "contra-revoluționare". Eventuala "disidență" – termenul acesta devenit comun este totuși greșit folosit în legătură cu cei care erau percepuți ca "oponenți" ai comunismului, pentru că, la rigoare, "disidența" desemnează o abatere *în cadrul* curentului oficial – era suprimată prin abuzuri asupra psihicului și prin izolarea "disidentului". În această a doua perioadă comunistă, cei mai mulți dintre cei ce erau închiși din motive politice – extrem de puțini în comparație cu perioada anterioară – au fost puși sub false acuzații penale de drept comun. Cazurile de "opoziție politică" – iar conceptul acesta nu avea înțelesul minimal, aproape frivol de astăzi, ci acoperea o gravitate hipertrofiată, mortală – au fost destul de puține și perfect suprimate de regimul de stat, prin serviciile secrete, ca element activ, și prin paralizia socială generalizată, ca element pasiv.

Biserica Ortodoxă Română păstrează cu multă, multă chibzuință tradiția de a lăsa timpul îndelung, poate prea lung, să cearnă recunoașterea întru canonizare a aleșilor lui Hristos, dar, pe de altă parte, este singura instituție publică (Biserica e și asta!) care a pus în lumină și altceva decît "crimele comunismului" (despre care, în mod obișnuit, se vorbește doar ca fapt divers). Căci esențialul volumului *Martiri pentru Hristos, din România, în perioada regimului comunist* [2] nu este factologia totalitarismului, ci credința, curăția, excelența rațională și curajul noilor martirilor întru Hristos uciși de comuniști.

Numai că nimeni nu s-a ocupat încă, în mod oficial, de recuperarea și consemnarea istoriilor celorlalți eroi și binecredincioși creștini care, trecînd cu obrazul nepătat prin tenebrele concentraționare, au ieșit vii din temnițe. Or, și aceștia împreună cu cei martirizați au apărat credința ortodoxă și au spălat cu prisosință obrazul neamului românesc. Pentru că e bine știut că nici unul dintre protagoniștii întîmplărilor exemplare păstrate în literatura gulagului – care, chiar dacă din punct de vedere strict literar nu este întotdeauna foarte reușită, constituie un excelent material documentar – nu a fost ateu, liber-cugetător, indiferent religios și, în nici un caz, materialist. Dimpotrivă, toți erau și au rămas creștini, mulți cu adîncă rînduială. Iar unii dintre cei care nu erau deja preoți sau monahi, au devenit mai tîrziu. Și între ei au fost și cei mai căutați duhovnici ai României. Astfel că, dacă vreun catastrofal accident post-modern nu va perturba și ultimele reziduuri de normalitate, o parte din paginile acestei literaturi vor deveni în mod cert paginile patericului românesc.

***

Probabil că cea mai proeminentă dintre aceste istorii este cea a părintelui **Gheorghe Calciu**, cel care a fost întemnițat de comuniști timp de 21 de ani.

Întotdeauna asupritorul mizează pe acel fenomen obișnuit în care victimei îi scad puterile și determinarea pe măsură ce chinurile și teroarea sînt exercitate asupra sa. Omul e privit ca un material compozit, dar oricum consumabil, care, în funcție de specificul personal, rezistă la chinuri mai mult sau mai puțin. Iar dacă acțiunea e corespunzător dozată, în cele din urmă omul-material cedează și, deși în viață, el poate fi înrobit, sau robotizat, sau reeducat, în funcție de disponiblități și nevoi.

Or, părintele Calciu a dovedit tocmai într-un impus context "materialist" că, oricît de mare e distrucția, încă și mai mare poate fi revenirea, tămăduirea și recuperarea, dacă se întemeiază pe exercițiu duhovnicesc. Căci, cu harul lui Dumnezeu, căzut fiind, s-a ridicat și a sporit, într-o reacție perfect inversă față de cea pe care duhul vrăjmaș o urmărea. Și, în pofida stăpînirii care putea ucide trupul, a rămas viu, trup și suflet al Hristos, Stăpînul a toate. *(Va urma)*

Lucian D. POPESCU

---

[1] *Jurnalul fericirii*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1991, p. 417.

[2] *Martiri pentru Hristos, din România, în perioada regimului comunist*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2007.

Noi gânduri despre ortodoxul român, în lume, astăzi:

DESPRE CÂTEVA LUCRURI PE CARE LE PUTEM FACE

(Urmare din numărul trecut)

3. Cum şi de ce să ne păstrăm integritatea morală şi intelectuală

"Deci, precum aţi primit pe Hristos Iisus, Domnul, întru El să umblaţi, întăriţi în credinţă, după cum aţi învăţat, şi prisosind în ea cu mulţumită. Luaţi aminte să nu vă fure mintile cineva cu filozofia şi cu deşarta înşelăciune din predania omenească, după stihiile lumii şi nu după Hristos", zice Apostolul (*Col.* 2, 6-8). Sf. Ap. Pavel ne previne aici nu doar împotriva "filosofiei" ca atare, ci asupra oricărei învăţături având de a face cu simpla tradiţie omenească, cu "stihiile", cu duhurile, cu natura elementară. "Filosofia" e aici şi religiozitatea care parazitează creştinismul: gnosticismul, angelismul, esoterismul, toate formele de "captare" a inteligenţei şi de "înrobire" a sufletului.

A-ţi păstra integritatea sufletească şi intelectuală nu e uşor într-o lume podidită de semne, minuni, profeţii, cuvinte şi indicatoare false. Dar a-ţi păstra integritatea sufletească şi intelectuală e esenţial dacă vrei să devii deschidere către Hristos în lume. Nu-L poţi indica pe Hristos dacă nu ştii unde este El. Şi nu poţi şti unde este dacă nu ai fi deja cu El: "Nu M-ai fi căutat dacă nu M-ai fi găsit deja". Îl căutăm pe Hristos pentru că încă nu am devenit dumnezei după har. Dar vrem să devenim dumnezei după har pentru că L-am găsit. Îl căutăm pentru că nu ostenim să căutăm restaurarea în El, vindecarea întru Hristos. Deci a-ţi păstra integritatea morală şi intelectuală presupune a merge necontenit, prin urcuşuri şi căderi, dar a înainta necontenit, către restaurarea întru Hristos. Şi cum Hristos e Calea, Adevărul şi Viaţa, atunci înseamnă că o minte întru Hristos va fi o minte vie, nu bârfitoare, nu curioasă de dragul curiozităţii, nu flecară, ci trează, capabilă să distingă, cu ajutorul lui Dumnezeu, binele de rău şi să întrevadă binele din rău şi răul din bine.

O minte nu are cum să fie trează în afara lui Hristos. Şi asta pentru că adevărata cunoaştere e de fapt practică. Filosofia era, în lumea clasică greco-romană, un mod de viaţă înainte de a deveni o metodă de aflare sau catalogare a adevărurilor. Pentru creştin, chemat să se cuminece cu Hristos, cu Adevărul, cu Logosul devenit trup, adevărul e revelaţia sacramentală: slujbă (închinare), cunoaştere slujitoare. Dumnezeu nu poate fi cuprins cu mintea, şi de aceea trebuie cunoscut slujindu-L. "Elita" gnostică nu slujeşte, ci se slujeşte, şi de aceea nu cunoaşte. A nu sluji lui Hristos înseamnă a nu cunoaşte.

De aceea, a fi creştin ortodox în lume nu înseamnă doar a-ţi vedea de propriul suflet. Creştinismul nu e religia celor care vor să-şi vadă de propriul suflet. Ci e însoţirea cu Hristos, cu Fiul Care S-a jertfit pentru că Dumnezeu Tatăl atât a iubit lumea încât L-a jertfit pe Fiul Său. A fi creştin înseamnă deci a umbla prin lume cu Hristos, A vedea toate lucrurile în Hristos. E greu, dar nicăieri nu se spune că a te mântui e uşor. Pe de altă parte, e frumos pentru că libertatea e frumoasă. E, în termeni copilăreşti, o "aventură". Robia nu e frumoasă, şi nici surogatele de "libertate" pe care ni le oferă diferiţi "tătuci": experţi ai "globalizării" sau ai altor "tehnici" de "integrare" într-un absolut transcendent sau imanent. Atât timp cât ne vom mulţumi să fim "curatori", să administrăm citate din Sf. Părinţi, "trecutul" neamului, "memoria", "viitorul", "integrarea" etc., nu ne vom putea dezrobi. Dumnezeu nu ne-a chemat la El şi nu Şi-a trimis Fiul să moară pe cruce pentru ca noi să stăm în debarale şi să anunţăm anonim pe internet sfârşitul lumii. Dumnezeu ne cheamă la El şi ne cheamă să lucrăm, liturgic, ascetic, profetic, apologetic, sau chiar prozaic, la mântuirea lumii. Şi mântuirea lumii începe, poate, cu mântuirea noastră. Dar poate că mântuirea noastră nu începe cu "grija" pentru mântuirea noastră, ci cu iubirea de Dumnezeu şi de aproapele. Mântuirea noastră începe cu lepădarea de noi, nu cu reafirmarea importanţei noastre [1].

De aceea, pe acest fundament liturgic trebuie să facem politică creştină având în vedere persoana şi antrenarea trezviei duhovniceşti şi a lucidităţii intelectuale. De exemplu, restaurarea sistemului de învăţământ din România nu e o misiune necreştină, pentru că, chiar dacă nu e vorba de "mine", e vorba de milioane de persoane schilodite de o uriaşă maşinărie de tocat suflete de copii. Dincolo de icoanele din clase sau de orele de religie, contează ca întregul învăţământ să se facă având-se în vedere *persoana*. Nu trebuie să avem în vedere infiltrarea, cu o oră de religie şi cu o icoană pe perete, a unui mediu ostil religiei, ci normalizarea programei de învăţământ, a scopurilor procesului educaţional în România etc. Scopul procesului de învăţământ nu trebuie să fie acela de a produce semiconductori umani de ideologie, microcipuri biologice şi fochişti ai neantului consumerist. Scopul şcolii e de a contribui, alături de familie sau biserică, la împlinirea persoanei umane, la transformarea unui copil în om întreg.

Sf. Vasile cel Mare spunea, referindu-se la educaţia tinerilor, că, de vreme ce creştinul trebuie să-şi "ritmeze" viaţa cu viaţa lui Hristos, trebuie să fim educaţi în acest sens: "Căci ni se cere să ne asemănăm cu Dumnezeu pe cât e posibil firii umane. Dar nu există asemănare fără cunoaştere, şi nici cunoaştere fără învăţătură" [2]. La baza acestei educaţii, şcolare sau duhovniceşti, Sf. Vasile cel Mare aşeza atât Noul Testament, cât şi lucrările filosofilor şi moraliştilor clasici folosite în sens creştin. Educaţia nu se face numai acasă, sau numai la şcoală, sau numai pe stradă, sau numai la biserică. Se face peste tot: se face prin modul de viaţă. Şi de aceea trebuie să lucrăm în sens creştin. Mulţi alţii, bine plătiţi şi bine ţintiţi, lucrează în sens necreştin asupra copiilor noştri. Nu putem doar să ne rugăm pentru copiii noştri. Trebuie să lucrăm, ajutaţi de rugăciune şi luminaţi euharistic, pentru ei. Politica creştină nu e politica scopurilor creştine, ci politica vieţii creştine, a mijloacelor creştine. De fapt, scopul şi mijlocul coincid, fiindcă este vorba de o politică făcută de persoană în scopul realizării persoanei. Să privim deci învăţământul din punct de vedere creştin, să privim copiii ca pe nişte persoane, şi atunci vom înţelege ce trebuie să facem. Şcoala nu e simplă acumulare de informaţii. Şcoala e pregătire pentru a înţelege şi a primi Tradiţia, adică deschiderea către libertatea Persoanei. Dispreţul arătat vieţii umane în România de astăzi, de la pacienţii aruncaţi din ambulanţe la colţ de stradă la moartea copiilor abandonaţi sau abuzaţi de părinţii lor, nu e decât rezultatul ocultării Tradiţiei printr-un sistem de învăţământ ideologizat şi prost, printr-o presă scrisă şi audiovizuală ideologizată şi proastă, printr-o viaţă de familie sfâşiată de sărăcie şi "căpşunărism", prin activitatea iresponsabilă a unei elite mercenare şi mediocre.

Nu afirmaţi doar ideea, creaţi şi contextul ideii, sau sugeraţi-l. Succesul ideilor de stânga se datorează faptului că par, şi sunt, potrivite mediului în care apar. Sunt potrivite lumii de azi. Dar lumea de azi nu e potrivită naturii umane. Şi atunci trebuie să legăm, mereu, ideile noastre de o continuă lucrare în scopul reafirmării naturii umane, adică a originii creaturale şi scopului îndumnezeit al omului. De aceea lupta noastră nu trebuie să se reducă la afirmarea ideilor, ci la crearea contextului ideilor, la crearea unui spaţiu pe care să-l locuim lucrându-l. Pentru că nu poţi locui ceea ce nu lucrezi [3]. Şi, de aceea, nu mai putem locui România. Politica creştină trebuie să fie viaţă creştină în lume. Şi viaţa creştină în lume nu poate fi fuga de lume, ci prefacerea lumii [4]. La modul prozaic, această prefacere a lumii e o reformulare a lumii, o descoperire a ei. Descoperiţi, de exemplu, prietenilor d-voastră cărţi, locuri, acţiuni, oameni, mănăstiri, activităţi care ar putea fi ţesute într-un context al unei vieţi creştine. Nu creaţi realităţi paralele. Creaţi spaţii de "vecinătate" [5]. Să ne adunăm în numele lui Hristos, să trăim împreună întru Hristos, să oprim România de la destrămare, cel puţin în jurul nostru.

Românii pare că au ajuns să trăiască într-un mod bizar, invers, dacă nu chiar pervers, îndemnul hristic de a-şi iubi duşmanii. Nu ne iubim duşmanii pentru Hristos, ci împotriva lui Hristos. Ne iubim duşmanul care ne separă de aproapele. Iubim ceea ce e străin, la origine, firii noastre: iubim păcatul. Iubim, de exemplu, "inteligenţa" sau "deşteptăciunea" mai mult decât caracterul. Poate că, pentru a învăţa cum e să ne iubim duşmanii, trebuie să reînvăţăm să iubim. Să reîncepem să ne iubim prietenii, aproapele. A-ţi iubi lucid, integru, aproapele, copilul, soţia, familia, satul, cartierul, oraşul, neamul, ţara, nu e lucru deşert sau anticreştinesc atât timp cât e vorba de iubire, adică de dăruire întru Hristos, şi nu de altceva, de dorinţă de dominare, de exemplu. România e o ţară plină de "tătuci" care trebuie să redevină "fraţi" întru Hristos. Aş spune "fraţi de cruce", dacă nu m-aş teme că voi fi atacat de cicisbeii elitei gata să detecteze "legionarismul" chiar şi acolo unde nu este [6].

Românii au ajuns unde au ajuns şi pentru că nu şi-au iubit copiii. Nu şi i-au iubit. Le-au dorit "binele". Au vrut să-i "vadă aranjaţi". Când iubeşti pe cineva nu vrei să-l vezi aranjat, încrustat, fixat într-un "bine" străin, într-o structură moartă, într-un conformism convenabil. Îl vrei viu. Şi Viaţa e Cale şi Adevăr. A-ţi vrea copilul "aranjat" înseamnă a-l vrea mort, rigid. A ne iubi copiii înseamnă, de exemplu, în plan concret, cotidian, a nu-i mai împinge către "facultăţi care se caută". Uitaţi-vă la cine sunt ei. Sunt nişte persoane. Sunt diferiţi de voi. Sunt ai voştri şi totuşi diferiţi de voi. Sunt din voi şi totuşi liberi. Noi, voi, i-am adus în lume. Dar să nu-i facem ai lumii. Vedeţi care e vocaţia lor, de ce natură e liber-tatea lor. Vedeţi care sunt darurile cu care i-a înzestrat Dumnezeu. Educaţi-le acele daruri. Ajutaţi-i să înflorească, nu să se "aranjeze" [7]. Nu e întâmplător faptul că actualul dezastru socio-cultural al României e "administrat" de o elită alcătuită din fiii, "aranjaţi", ai nomenclaturiştilor anilor '50-'80.

Dau aceste exemple concrete pentru că mi s-au cerut mereu exemple concrete şi pentru că mi se pare că cel mai greu ne e să vedem cum se leagă ideile de practică. Asta e tocmai pentru că nu vrem să înţelegem că, pentru creştin, nu există teorie şi practică. Există un mod de viaţă. Dacă trăieşti cu o icoană în gând, atunci vei vedea totul în jurul tău într-un mod care îţi va reordona înţelegerea lumii şi priorităţile. Când vei înţelege *ce* ţi se întâmplă, vei înţelege şi *cum* trebuie să trăieşti. Luciditatea, integritatea morală şi intelectuală (care nu exclude "înţelepciunea şarpelui" dacă e însoţită de "curăţenia turturelei", deşi parcă prea mult "duh pitonicesc" s-a manifestat în noi în toţi aceşti ani) nu sunt mofturi, fleacuri, imposibilităţi. Ar trebui să fie modul nostru de a locui, lucra şi privi lumea.

(Va urma)

Mircea PLATON

---

[1] "E smerit mândruleţul", zice părintele Arsenie Papacioc de o asemenea smerenie plină de sine.

[2] *Despre Sfântul Duh*, I, 2, III, 2.

[3] Vezi Fedorovici, *Şapte peceţi*, ed. cit., pp. 61-66.

[4] Sf. Vasile cel Mare scria că nimic nu e rău în sine, de vreme ce totul e creat de Dumnezeu. De aceea, nu suntem condamnaţi pentru simplul fapt că, de exemplu, avem familie, servicii, case şi bunuri. Buna întrebuinţare a acestora, libera lor întrebuinţare în conformitate cu învăţătura lui Hristos, ne ajută, spune Sf. Vasile cel Mare, şi să ne "purificăm de păcate şi să moştenim Împărăţia cerurilor" (vezi regula 92 din *Regulile morale* ale Sf. Vasile cel Mare). Pentru modul firesc, organic, de viaţă creştină în lume – departe de actuala afectare ortomoxă, care asimilează ortodoxia unei tehnici de autosuprimare – vezi şi predicile lui Leontius, un preot bizantin din secolul VI, în *Fourteen Homilies*, tr. Paul Allen şi Cornelis Datema, Brisbane, Australian Association for Byzantine Studies, 1991. Smulşi din lumea ortodoxiei organice, românii tind fie să se adapteze, să se asimileze coioţilor şi androizilor deşertului postmodern, fie să tânjească după lumea veche pe care o văd "conservată" în "cămara" bisericii. Un singur lucru nu îndrăznesc să facă: să purceadă la prefacerea lumii împreună cu Hristos, să lupte pentru o nouă organicitate. Nu vor să umble cu Hristos în lume, vor fie să uite de Hristos în lume, fie să uite de lume în Biserică.

[5] Vezi cum dezvoltă conceptul de "vecinătate" Ovidiu Hurduzeu, în Ovidiu Hurduzeu şi Mircea Platon, *A treia forţă: România profundă*, Bucureşti, Ed. Logos, 2008.

[6] Vezi, pentru discutarea cazului unui fost apologet al lui Corneliu Zelea Codreanu, actual vânător de "legionari", "slavofili" şi "păşunişti", aici: http://www.rostonline.org/blog/razvan/2008/08/iulian-capsali-despre-mihail-neamtu.html

[7] Vezi, pentru importanţa educaţiei în vieţile sfinţilor ortodocşi, ca şi pentru sănătoasa tensiune dintre "cultură" şi "rusticitate", Evelyn Patlagean, "Ancienne hagiographie byzantine et histoire sociale", în *Structure sociale, famille, chrétienté a Byzance IV-XI siècle*, London, Variorum Reprints, 1981.

A TREIA FORȚĂ ȘI ROMÂNIA PROFUNDĂ

Ovidiu Hurduzeu **s-a născut la București, pe 12 iunie 1957. A absolvit Facultatea de Limbi și Literaturi Străine (specialitatea engleză-franceză) a Univ. din București. În 1988 a părăsit România, iar actualmente trăiește în SUA. A mai publicat următoarele volume:** *Culori vii, forme frumoase...* **(1988),** *La Roma, totul e OK* **(1993),** *Sclavii fericiți. Lumea văzută din Silicon Valley* **(2005),** *Unabomber, profetul ucigaș* **(2007).**

Un eveniment editorial în aria dreptei creștine l-a constituit luna trecută apariția "manifestului la două mîini" al d-lor **Ovidiu Hurduzeu** și **Mircea Platon** intitulat ***A treia forță: România profundă***. Această "carte cu potențial exploziv" (cum o definea, pe blogul său, jurnalistul Claudiu Târziu), scoasă la Editura Logos din București, a fost lansată duminică 23 noiembrie 2008 în cadrul Târgului de Carte "Gaudeamus", la Sala Cupola, cu prezența ambilor autori și avîndu-l ca invitat special pe harismaticul actor și mărturisitor ortodox Dan Puric.

„Publicăm aceste eseuri în speranța că vor ajuta la coagularea unei «a treia forțe». Între capitalismul foștilor comuniști și marxismul de salon pe banii corporațiilor occidentale, între cîrdășia politico-economică pozînd în piață liberă și lichelismul ideologic-corporat pozînd în non-conformism de stînga, între vechiul și noul *establishment*, România profundă a dispărut în exil interior sau propriu-zis. Propunem acest manifest la două mîini în nădejdea că va ajuta la identificarea unei «a treia căi». Una de întors acasă".

Un lucru este cert: autorii au de partea lor tot capitalul de așteptări înșelate și de bune nădejdi ale românilor de 20 de ani încoace. Și pe Dumnezeu (marele absent din doctrina și conștiința celorlate "două căi": social-democrația, de sorginte comunistă, și neoliberalismul, de sorginte masonică – ambele împotmolite în cel mai dezgustător politicianism).

Reproducem mai jos extrase lămuritoare din două analize remarcabile ale cărții, semnate de d-nii Gheorghe Fedorovici (postfațatorul cărții) și Silviu Man. ***(R. C.)***

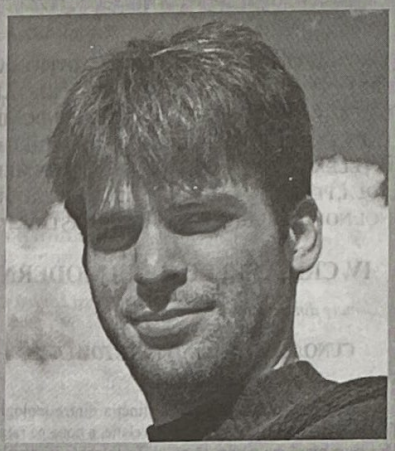

Mircea Platon **s-a născut la Iași, pe 23 iunie 1974. A absolvit Facultatea de Drept a Univ. din Iași, iar în prezent e doctorand în istorie la Ohio State University at Columbus. A mai publicat următoarele volume:** *Adversus haereticos* **(1997),** *Jocuri sub ulm* **(1999),** *Paseism polemic sau încercare de naționalism critic* **(1996),** *Literatură cu blazon* **(2000),** *Ortodoxia pe litere. Îndreptar de fundamentalism literar* **(2006),** *Cine ne scrie istoria?* **(2007).**

GHEORGHE FEDOROVICI:

„Analiza ideologiilor contemporane, a obiectivelor reale pe care le urmăresc și a modului în care ne putem elibera de aceste ideologii a fost dusă pînă la capăt cu grație, claritate și foarte mult curaj de d-nii **Ovidiu Hurduzeu** și **Mircea Platon** în ***A treia forță: România profundă***, volum pe care-l putem considera fără rezerve manifestul *conservatorismului personalist*. Deși la prima vedere un volum teoretic, eseurile pe care le adună trebuie văzute mai degrabă ca o mărturisire decît ca o construcție teoretică, ca o atitudine mai mult decît ca o înșiruire de argumente. [...]

Nu vreau să spun că în România de astăzi ar lipsi mărturisitorii; dacă ar fi așa, nu ar mai exista nici o Românie, nici măcar România *lor*, a celor care dețin monopolul politic, economic și cultural. Numai că, prin poziția pe care o ocupă în cultură, prin formația lor intelectuală, mărturia celor doi nu afirmă doar adevărul, ci ne arată și cine sînt cei care-l ascund, și de ce. [...]

Autorii manifestului *A treia forță* subliniază esența distructivă a oricărei ideologii: aceea de a-l construi pe om, dinafara lui, plecînd de la o anumită idee despre om. Or, dacă omul poate fi apărat, ne spun M. Platon și O. Hurduzeu, aceasta nu se va putea realiza printr-o altă ideologie, adică printr-o altă idee despre om, ci numai plecînd de la omul real, de la omul ireductibil și ne-asemănător: omul concret al cărui temei concret este dat de Persoana Fiului întrupat, răstignit și înviat". **(Gheorghe Fedorovici, „România în tranziție: de la Orwell la Huxley")**

SILVIU MAN:

"În răstimpuri, în orice cultură apar cărți care dinamitează ideile considerate până atunci a fi de neconstestat. Cărți inclasificabile, care deschid drumuri, redefinesc perspective și creează un climat nou. Nu cred că greșesc când afirm că ***A treia forță: România profundă***, cartea scrisă «la două mâini» de **Ovidiu Hurduzeu** și **Mircea Platon**, va măsura cu precizie cât de permeabili am rămas la idei cu adevărat noi, cât de ancorați suntem în realitatea zilelor noastre și, mai cu seamă, adevăratul nostru apetit pentru libertate – acea libertate nemediată de nici o instanță politică sau slogan publicitar.

A treia forță : România profundă nu este bricolaj conceptual manufacturat de doi universitari. Autoritatea lui Hurduzeu și Platon nu provine din niscaiva fraze lungi și amenințătoare, delicat-ininteligibile, nici din docte și țepoase note de subsol, ci din faptul că ei știu să ți se adreseze direct, franc, iar nu cu identitatea tupilată după tufișul unor concepte costelive și unor arabescuri «tele-ctualiste». În cartea lor – scrisoare-manifest, iar nu poligon pentru patinaj teoretic – se vorbește, în cel mai viu și mai asumat mod cu putință, despre știrbirea fundamentelor lumii, despre lipsirea progresivă a omului de omenie, despre creșterea deficitului de România în România și alte probleme ce nu pot fi acoperite prin înnodarea de silogisme, ci doar prin *mărturisire*. Iar Hurduzeu și Platon mărturisesc, vorba lui I. D. Sîrbu, «despre tot ce nu ți se poate lua la percheziție». [...]

Forța a treia este cea mai coerentă pledoarie pentru normalitate într-o vreme în care acest termen este pus sub semnul întrebării cu înverșunare iresponsabilă. România normală apărată de Hurduzeu și Platon nu este nici Românie pășunistă adormită suav pe «Mugur de fluier», nici teocrație musculoasă, ci o Românie ordonată, în care economia nu este pârghie de control a ingineriei sociale, cultura nu este terenul de joacă al celor mai mici dintre demagogi, rebranduiți ca «manageri», Biserica nu practică autismul instituțional, politica nu e circ, iar justiția nu-i contorsionistă angajată la negru în circul politic. O Românie alcătuită din oameni, nu din funcții..." **(Silviu Man, "Recenzie la *A treia forță. România profundă*")**

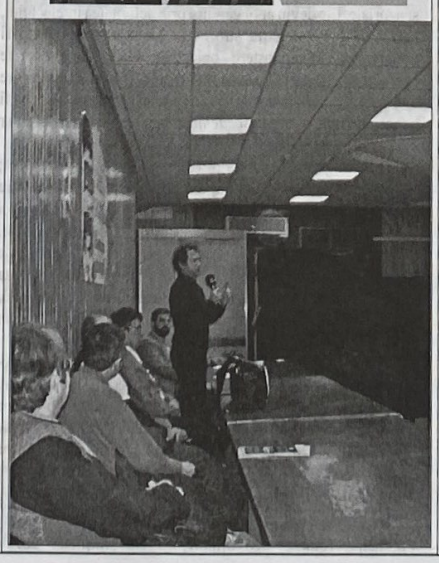

SUFLETUL ROMÂNESC ÎNTRE RĂSĂRIT ŞI APUS

„ÎNTR-O CIVILIZAŢIE TRADIŢIONALĂ E APROAPE DE NECONCEPUT SĂ AIBĂ CINEVA PRETENŢIA DE A-ŞI REVENDICA PROPRIETATEA ASUPRA UNEI IDEI, IAR DACĂ O FACE, ÎŞI PIERDE ORICE CREDIT ŞI ORICE AUTORITATE, FIINDCĂ IDEEA RESPECTIVĂ SE VA REDUCE LA UN SOI DE FANTEZIE FĂRĂ IMPORTANŢĂ REALĂ. DACĂ O IDEE E ADEVĂRATĂ, EA APARŢINE CELOR CAPABILI S-O ÎNŢELEAGĂ; DACĂ E FALSĂ, NU E NICI UN MERIT S-O FI INVENTAT. O IDEE ADEVĂRATĂ NU POATE FI *NOUĂ*, PENTRU CĂ ADEVĂRUL NU E UN PRODUS AL SPIRITULUI UMAN, CI EXISTĂ INDEPENDENT DE NOI. NOI TREBUIE DOAR SĂ-L CUNOAŞTEM...” (RENÉ GUÉNON)

IV. CRIZA SUFLETULUI MODERN

(Urmare din numărul trecut)

CUNOAŞTEREA LA NIVELUL *TOV VE RA*

Mai întâi tomismul face distincţia dintre teologie şi filozofie. Prima se întemeiază pe revelaţie, a doua pe raţiune. Dar ceva mai încolo adaugă că nici raţiunea, nici revelaţia, folosite în mod corect, nu pot să ne înşele. Avem deja aici un cartezianism *avant la lettre*. Argumentele tomiste cu privire la existenţa lui Dumnezeu sunt toate aristotelice. Unii contemporani vedeau în victoria lui Aristotel o revanşă a păgânismului antic asupra adevărului Evangheliei. Ba mai mult, nu era Aristotel, ci Averroes, deoarece Thoma nu l-a primit pe Aristotel direct, ci prin filiera averroismului, adică un Aristotel adaptat la necesităţile Islamului, o religie mai aproape de Legea Veche decât de Creştinism. Asta va adânci acuzaţia de legalism adusă catolicismului dinspre ortodoxie.

Încercarea de a împăca adevărul raţional absolut cu adevărul revelat a avut multe critici îndreptăţite, dar fără ecou. Tendinţa dominantă era însă intrarea aristotelismului pe uşa din dos, coabitarea cu credinţa şi apoi victoria finală, încrederea absolută în raţiune. Pe acest drum mai trebuia doar un pas, care e făcut fără şovăială. Acest pas a fost conceptualismul, după care universalele sunt doar în mintea noastră, neavând realitate, existenţă. Atunci Dumnezeu, fiinţa perfectă, era tot un concept. Aici ajunge orice teologie exclusiv catafatică. De aici modernii îşi trag seva. Şi iată că departe de acuzaţia adusă scolasticii că ar fi subjugat raţiunea, dimpotrivă, a promovat-o şi cu timpul i-a dat frâu liber. Dar cum observa şi Gilson, raţiunea lăsată liberă ajunge în altă parte decât la dogmă.

Cu Descartes intrăm în epoca modernă, dar fantomele scolasticii încă mai bântuie. Primul pas în atingerea certitudinii este îndoiala (desigur metodică) de tot. În *Meditaţii* el presupunea *că ar putea exista un anumit spirit înşelător, deosebit de puternic, deosebit de iscusit, care mă amăgeşte dinadins întotdeauna* [1]. Cine este acest “spirit” ştim noi foarte bine, doar pentru filozoful francez pare să nu fie clar şi distinct. Modul în care depăşeşte îndoiala este relevant: eu gândesc, eu exist, devine prima certitudine. Cu asta filozofia modernă devine autonomă, omul pleacă numai de la el însuşi. Autoritatea cu picioare de lut nu mai putea opri spiritul de autonomie al omului occidental, care va da noi lovituri tradiţiei, pe care nu o mai putea înţelege.

Nouă temelie pe care o pune cunoaşterii e strict umană, individuală, împlinirea întregii *Teologii Naturale* care a bântuit scolastica. La aceasta Descartes mai adaugă matematica înţeleasă ca şi la Aristotel: o *ştiinţă a cantităţii*. Şi iată că, deşi se lupta cu fantoma lui Aristotel, în realitate *îl duce mai departe*, purificându-l de însoţirea cu teologia creştină. Dar dacă mai vorbeşte de Dumnezeu şi de argumentele privind existenţa Sa, toate luate din tomismul împotriva căruia spunea că luptă (vezi argumentul cosmologic şi cel ontologic), o face din temerea să nu-i supere pe iezuiţii care l-au educat şi să nu aibă soarta lui Galileo, contemporanul său.

Raţionalismul va duce la enciclopediştii sec. XVIII, care au eliminat orice *mister* şi au negat orice realitate suprasensibilă, având drept ultim criteriu *Raţiunea*. Nu degeaba René Guénon [2] vede în cartezianism originea mecanicismului modern şi a negării a tot ce este supraindividual, mai ales a intuiţiei intelectuale pure, ceea ce atrage excluderea oricărei cunoaşteri metafizice veritabile.

Există în filozofia europeană o prejudecată, şi anume că doar empirismul ar fi avut o atitudine antimetafizică, pe când raţionalismul ar fi încurajat metafizica. Problema este dacă aceasta este o metafizică cu adevărat sau un joc cu abstracţiuni. Raţiunea singură nu poate creea o metafizică în sensul ei iniţial. Căci raţiunea nu e decât *logistikon*, adică acea facultate de cunoaştere care la Platon avea rolul cunoaşterii entităţilor matematice în cel mai bun caz, când nu era doar un simţ intern care organizează informaţiile venite de la simţuri. Metafizica e posibilă doar prin *Nous*, intelectul superior, care este suprapsihic. Raţiunea e ceea ce Orientul asiatic numeşte *Manas*, iar intelectul e numit *Budhi*. Doar acesta din urmă se poate înălţa la adevărurile suprasensibile şi supraindividuale la care tinde orice tradiţie autentică. Vom constata astfel că nici măcar filozofii antici nu sunt cunoscuţi bine, deşi filozofii moderni afirmă că se reîntorc la cultura antichităţii. Raţionalismul va duce la mecanicism şi materialism, deoarece numai fenomenele naturale pot fi înţelese cantitativ şi numeric cu ajutorul raţiunii, şi uneori nici măcar ele.

Dualismul cartezian spirit-materie nu putea fi explicat cu ajutorul raţiunii şi atunci se va renunţa la primul termen, care oricum era redus la *suflet*, adică la psihic, ce va fi văzut apoi ca o proprietate a materiei. Toată ştiinţa ce provine din cartezianism e materialistă, căci doar materia e susceptibilă a fi redusă la cantitate şi multiplicitate.

Limitele celor două căi gnoseologice moderne se văd la David Hume şi la Immanuel Kant.

Pentru Hume se acordă credit doar afirmaţiilor care pot fi analizate, pentru a arăta că ele se referă în primul rând la impresiile senzoriale. Ca atare, el respinge orice pretenţii la cunoaşterea existenţei lui Dumnezeu, la cunoaşterea sufletului ori a substanţei. De asemenea, arată limitele cunoaşterii senzoriale în problema cauzalităţii, negând existenţa unei conexiuni necesare între cauză şi efect [3]. Şi arată că prin inducţie nu se poate obţine o judecată universală strictă. Hume a aplicat empirismul său şi la psihologie, având ca rezultat negarea existenţei Eului, redus doar la un mănunchi de percepţii, impresii, pasiuni care nu au nimic constant. Aceste păreri vor avea consecinţe nefaste asupra multor aspecte ale vieţii: credinţa, societatea, morala, toate relativizate la propriile stări subiective.

De cealaltă parte, Kant stabileşte limitele raţiunii în cunoaştere. Admirator al lui Hume, Kant crede că orice cunoaştere se întemeiază pe experimentele subiective produse de entităţi externe care afectează simţurile. Sensibilitatea primeşte reprezentări comparabile cu impresiile lui Hume. Sensibilitatea oferă minţii *intuiţii* şi acestea sunt întotdeauna senzoriale. Ele devin apoi gândire prin activitatea intelectului, astfel că o experienţă subiectivă, senzorială, poate fi transformată în cunoaştere obiectivă. Toată cunoaşterea se bazează pe reprezentarea fenomenului, adică a felului în care lucrurile ne apar în experienţă. Lucrurile-în-sine nu pot fi cunoscute, ele sunt *transcedentale* faţă de experienţă, chiar dacă stau la baza ei.

Cunoaşterea urmează trei stadii: 1) receptarea pasivă; 2) sinteza cu ajutorul imaginaţiei a percepţiilor simple pe care le uneşte; 3) conceptele pure ale intelectului dau unitate sintezei din faza a doua. Aceste concepte se află prioritar în minte [4].

Iată sinteza între empirism şi raţionalism propusă de Kant, de fapt falimentul oricărei teologii naturale, căci pe baza unei asemenea cunoaşteri metafizica nu mai e posibilă. Concepte precum *Dumnezeu* şi *Suflet* nu sunt ilustrate prin experienţa senzorială şi nu pot fi obiecte ale cunoaşterii.

De aceea, Hume şi Kant duc la pozitivism, antimetafizic prin excelenţă, care va reduce filozofia la ştiinţă. Treptat, dacă aceste concepte nu pot fi cunoscute, nu mai trebuie să ne punem problema lor. Tot ce nu cunoaştem natural nu există. Materialismul şi ateismul se instalează în mentalitatea modernă, pe care o putem numi fără ocolişuri *Domnia cantităţii*. Acestea sunt consecinţele gândirii medievale occidentale, cu urmări considerabile în societate şi morală. Până la Nietzsche şi Marx mai era atât de puţin. Negarea bătea la uşă.

Bietul Nietzsche nici măcar nu a făcut ceva în plus. Doar a constatat starea de fapt. În *Ştiinţa voioasă* el constată “moartea lui Dumnezeu” şi gravele consecinţe ale acestui fapt. Nebunul întreabă: *Cum de-am cutezat să sorbim toată apa mării? Cine ne-a pus în mână buretele cu care să ştergem din zarea cerului orizontul? Ce-am făcut, când am dezlegat Pământul de soarele lui?* [5] Se poate surprinde îngrijorarea din glasul lui. Şi mai departe: *Dumnezeu a murit! Şi mort o să rămână! Noi l-am ucis!* Şi adaugă: *Nu-i fapta asta mare prea mare pentru noi? Să ne facem zei şi noi, ca să părem vrednici de ea?* Şi aici Nietzsche arată şi consecinţa ultimă a morţii lui Dumnezeu: *zeificarea omului*. Iată consecinţele întregii teologii naturale occidentale! Sau, cum spunea Mircea Eliade, *omul nu va deveni el însuşi decât în măsura în care se va fi demistificat radical. Nu va fi cu adevărat liber decât în clipa în care va fi ucis ultimul zeu ori până la dezvrăjirea* [6] *finală a lumii*. Dar orice dezvrăjire presupune în acelaşi timp o revrăjire, ba chiar are ca scop acest lucru de la început [7].

Singur omul modern a dorit dezvrăjirea, motiv pentru care trebuie să-l credem în felul său fericit. O fericire de Sisif, desigur. Secolul XX ar fi trebuit să fie raiul pe pământ. Dar nu a fost aşa. Şi nu ne referim la istoria zbuciumată a perioadei, ci la scrâncetele celor ajunşi la consecinţele ultime ale dezvrăjirii, descoperind absurdul, angoasa, deznădejdea. E vorba desigur de existenţialismul ateu. Adepţii acestuia, în loc să se bucure de viaţă, se dau de ceasul morţii. Pentru Sartre neantul, aşezat de conştiinţă între sine şi fiinţă (omul), determină caracterul contigent şi absurd al existenţei şi are ca manifestări: greaţa, angoasa, grija, sfâşierea. Deşi s-a eliberat de “mistificări”, de Dumnezeu, omul occidental e angoasat. Oare nu tocmai din pricina acestei demistificări? Grija e lipsa lui Dumnezeu.

Şi la Camus omul trăieşte în absurdul de nedepăşit. Înţelegerea nu e posibilă, sinuciderea e o laşitate, mai rămâne revolta! Împotriva cui? A mai rămas ceva împotriva cui să ne revoltăm?

Iată unde a dus încercarea de a reduce totul la logica Pomului Cunoaşterii, *Tov ve ra*. La acest nivel există patru *sephira*, corespunzătoare învelişurilor cu care ne-a îmbrăcat Domnul după căderea, consecinţa gustării rodului său înainte de a-l creşte în noi şi a deveni noi înşine rod. Ele corespund unor funcţii de cunoaştere necesare înţelegerii acestei lumi. *Hod* e raţiunea, gândirea, *Netzshah* e voinţa, *Yesod* e emoţia, iar *Malkhut* e senzaţia. După cum am văzut, la acestea s-a redus tot efortul de înţelegere a teologiei naturale. Energiile acestor *sephira* trebuie să hrănească nivelele superioare ale fiinţei, Arborele Vieţii, la care se află funcţiile de înţelegere a planurilor superioare lumii manifestate. Aceasta e diferenţa dintre a gândi cu inima şi a gândi cu mintea. La nivelul inimii, la nivelul pneumatic, apare o altă logică. Aş zice că logica la nivelul Pomului Cunoaşterii este logica lui *sau*, pe când logica la nivelul Arborelui Vieţii e logica lui *şi*. Prima e o logică a dualităţii, iar a doua e o logică a unităţii. Dar pentru aceasta prima trebuie să se smerească, să-şi vadă limitele .

În ştiinţă acest pas a fost făcut de Einstein cu *Teoria absolutului ascuns în aparenţe*, cum zicea Costa de Beauregard. Schimbarea de logică în fizică are aproape un secol, dar putem spune că a rămas fără urmări asupra nivelului de conştiinţă al omenirii. Încă în şcoală se predă o fizică de secol XIX cel mult, deoarece logica acestuia convine. Cui? Submediocrităţii care conduce lumea. Minimei rezistenţe ca principiu de viaţă. Căci aşa cum spunea un olimpic internaţional român, viteza unui pluton nu e a celui mai rapid din pluton, nici a mediei plutonului, ci a celui mai lent din pluton. Fizica bate la poarta transcendentului, dar gnoseologia modernă n-a ajutat-o cu nimic, ci a frânat-o.

Logica lui *şi* nu e o încălcare a principiului noncontradicţiei ori al terţului exclus, ci o depăşire a lor spre paradox, aşa cum, după Berdiaev, o conştiinţă religioasă autentică este antinomică. De altfel, Stephane Lupasco a lucrat la această nouă logică, numind-o *logica terţului inclus*.

(Va urma)

Viorel ROŞCA

---

1 René Descartes, *Meditaţii despre filozofia primă*, Ed. Humanitas, 1992, p. 252.
2 René Guénon, *Domnia cantităţii şi semnele vremurilor*, Ed. Humanitas, 1995, p. 94-99.
3 David Hume, *Cercetare asupra intelectului omenesc*, Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1987, p. 137.
4 Immanuel Kant, *Critica raţiunii pure*, Ed. Ştiinţifică, 1969.
5 Friedrich Nietzsche, *Ştiinţa voioasă*, Ed. Humanitas, 1994.
6 Mircea Eliade, *Sacrul şi profanul*, Ed. Humanitas, 1992.
7 Marcel Gauchet, *Dezvrăjirea lumii. O istorie politică a religiei*, Ed. Ştiinţifică, 1995.

XIII

De frica ta, nu voi avea-ndrăzneală?
Sau îndrăznind, de frică nu ți-oi ști?
Tu ești măsura celor pururi vii
și Duhul tău pe nimeni nu înșeală.

Pe cît te tem, pe-atît voi îndrăzni
și n-am să-mi pun talanții la popreală,
căci cerul tău se ia cu osteneală
și crucea ta e-a sfintei nebunii.

Pieptiș iau, Doamne, vremea care vine
și crucea spadă dacă vrei o fac,
și în cămașa morții mă îmbrac
ca-n haina nunții veacului cu tine,
dar n-am nădejde-n sîrgul meu sărac,
ci-n harul tău ce-aprinși pe toți ne ține.

XIV

Al curvei vremi șăgalnic șold mă ține
ca pe-un amant ce-a ostenit călare
și doarme dus, cu-otrava ei în vine,
visînd dulcești de candide fecioare.

M-aș da de viu veciei tale caste,
dar prea mi-s trup și prea atîrn de greu
ca chipul meu în raiul tău s-adaste
și-asemeni ție să mă fac și eu.

Mai bine-n somn să preavisez lumina
decît alevea lumea ta s-o-ntin,
căci poate-așa mi-o fi mai mică vina
cînd va suna sorocul tău divin
și cînd, din poala tîrfei trecătoare,
mă voi scula cu morții în picioare.

XXXIV

[*Moise se roagă*]

Eu sînt iubirea care-apune-n lume,
tu ești iubirea ce răsare-n veci:
speriat m-ascund de fața ta cînd treci,
și știu că *ești*, dar nu și *cum* anume.

De n-ai fi tu lumină veghetoare,
întregul crug ar străluci-n zadar,
și lumea toată de s-ar face jar,
cu bezna n-ar putea să se măsoare.

Te văd în rug aprins ca-n ghicitură,
dar știu că tu cu dar mai mult mă vrei,
și-n taină-ți zic, să nu m-audă-ai mei:
tu, cel ce poți, de ruga mea te-ndură,
ca trup și tu din ce-ai zidit să ieî
și vieții noi să-i fii începătură.

XLVI

Iubire-am vrut și-abia mai jindui milă,
și flămînzesc cu visele-n desagă:
e prea tîrziu să-mi fie viața dragă
și-i prea devreme s-o privesc cu silă...

Păcatul meu, la ceruri strigătorul,
nu-l știu pe nume, dar stigmat îl port,
și n-am, în pragul vămii, nici un ort
să-mi pot plăti cu el vămuitorul...

Mi-a aținut și îngerul pe umăr,
s-au străpezit și dragostile-n drum,
iar pruncii morți nu prididesc să-i număr...
Scuipa-mă-vei din gura ta de-acum?
Cînd limbi de foc îmi ard-de-tot prinosul,
mă tem că ești Iehova, nu Hristosul...

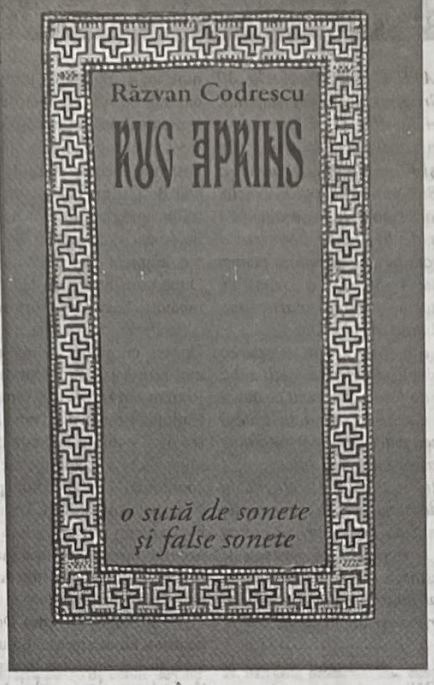

[Închinare]

Poeților mucenicîți
ai Rugului Aprins
și ai temnițelor comuniste,
tuturor pătimitorilor
întru Cuvînt
ai secolului XX,
sfinților știuți și neștiuți
ai limbii române.

[Motto]

Cuvînt ce arde-n rug nemistuit
e Dumnezeu – cel care n-a murit,
ci viu ne-mbie slavei lui de sus,
în răsăritul fără de apus.

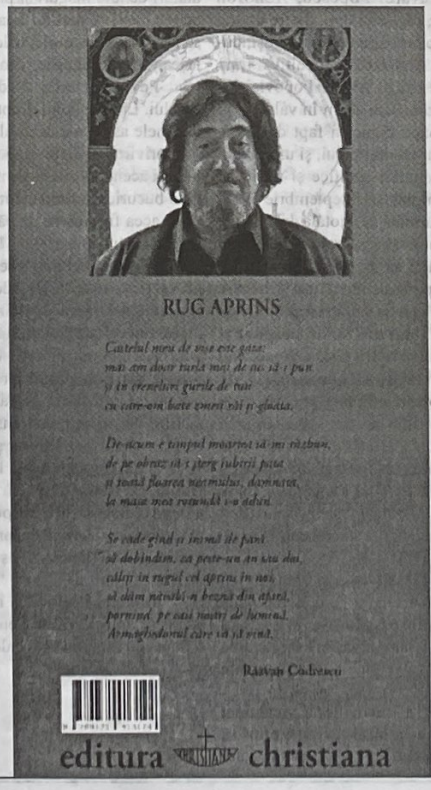

XLVIII

În neodihna ta clevetitoare
te ții cînd zeu, cînd vierme, cînd nălucă,
doar chipul tău făcut spre-asemănare
cuvînt să aibă-n gura ta n-apucă.

Să fie omul om – puțin îți pare?
Ce duh în tine firea o usucă,
ce pîază rea clocești în mădulare,
de-ți face oarbă rîvna și uitucă?

În ce ești tu s-a întrupat Cuvîntul
și ca pe tine să te vezi deplin
s-a frînt în pîine, s-a vărsat în vin
și a-nnoit pe cruce legămîntul.
Și-a treia zi, ce-n veci de veci e una,
a înviat în carnea noastră, buna.

LXIV

Vremelnicia doare mai puțin
ca veșnicia care va să vină
cît n-arde para focului divin
în noi adînca morții rădăcină.

Uitării strai această carne-i este,
și poate că de-aceea o iubim,
și-am vrea să fie raiul o poveste
și iadul doar un loc în țintirim.

Iar de-a venit Hristosul să ne spună
că raiu-i rai și iadul iad în veci,
l-am răstignit cu vestea lui cea bună,
să simtă-n el fiorii morții reci,
căci nu știam pe-atunci că o să-nvie
și crucea lui țepușă-o să ne fie.

LXXIV

Ne dă tîrcoale-o moarte mai cumplită
decît e moartea mea, și-a ta, și-a lui –
o moarte fără gropnițî și cățui,
rînjind din noi frumos ca o ispită.

E vremea-acum de ruga stîrpei toate,
și să se roage morții pentru vii,
căci leghiuni rămase pe pustii
furiș se-ntorc în Rusalim cetate.

Se moare în simțiri și pe picioare,
nici sîngerări, nici oase frînte nu-s,
nimic nu arde și nimic nu doare...
E doar o lene între jos și sus,
și-o voluptate blînd istovitoare
de-a-ncremeni cu fața spre apus.

LXXV

[*Iuda, cu limbă de moarte*]

Mă ard arginții-n palme ca un foc
și inima mi-e grea ca niciodată,
și simt în gît bucata blestemată
ce parcă-n blid nu s-a muiat deloc...

Fu-ntîi un gînd răzleț, apoi un joc
de-nchipuiri și pofte deodată,
și-n urmă, ca o vrajă-nfrigurată,
un dor de-a pune vecilor soroc...

E Dumnezeu și-l am la îndemînă,
și pot să-i pun pecete cu-n sărut!
Nu ura mea, ci-o ură mai bătrînă
ce fu mereu cu noi, de la-nceput,
și care-acum îmi pune știreangu-n mînă,
făcu ce eu nicicînd n-aș fi făcut.

Prof. CLAUDIU USATIUC s-a născut la 30 decembrie 1898 în com. Brodina, satul Sădău, jud. Suceava, ca fiu al preotului Eusebie şi al Iuliei. S-a căsătorit cu Veturia Cilievici, tot fiică de preot, din Cernăuţi. A studiat Literele şi Filosofia la Iaşi, unde i-a avut ca profesori pe Traian Brăileanu şi Sextil Puşcariu. Între anii 1926-1930 a studiat psihologia experimentală la Paris. A refuzat oferta de bursă de doctorat a Partidului Ţărănist şi s-a întors în ţară. A militat pentru unirea Bucovinei cu România. A păstrat şi a ascuns, cu preţul vieţii, documente istorice privind apartenenţa românească a Bucovinei, căutate de sovietici.

S-a înrolat, încă din tinereţe, în Mişcarea legionară. Cariera pe care şi-a ales-o a fost determinată de idealul vieţii sale: educaţia tineretului în spiritul iubirii de Dumnezeu şi de Neam. Eminent profesor de filosofie la Liceul Mitropolitul Silvestru din Cernăuţi, apoi la Liceul Constantin Diaconovici Loga din Timişoara, îşi impunea puternica-i personalitate stăpânindu-i numai din privir, chiar pe elevii din clasele cele mai dificile.

Surprins de ocupaţia sovietică la Cernăuţi, în 1939 s-a refugiat în Germania, unde a lucrat ca traducător la un institut de istorie. Toate îndemnurile familiei şi prietenilor de a se stabili în Germania nu l-au putut opri să opteze pentru întoarcerea în ţara abandonată în ghearele sovietice. Aici, şicanele şi persecuţiile s-au succedat şi s-au finalizat prin arestarea sa, de pe stradă, în 1953. Data, cauza şi locul morţii, comunicate oficial (martie 1953, sinucidere, Timişoara) sunt dubioase, existând informaţii că ar fi fost anchetat în URSS, unde a şi dispărut.

Mărturia reprodusă aici a apărut în anul 1944 sub forma unei broşuri, la Editura Mitropolitul Silvestru din Cernăuţi. (Erast Călinescu)

AMINTIRI DIN ZILELE UNIRII (I)

Era pe la mijlocul lui septembrie 1918. În Cernăuţi, ca de altminteri şi în alte colţuri ale împărăţiei austro-ungare, lumea era sătulă de război şi aştepta, din clipă în clipă, prăbuşirea statului austriac. Nădejdea acestei prăbuşiri se întemeia mai ales pe faptul că armata austriacă era de acum în descompunere. Pădurile şi târgurile erau pline de soldaţi austrieci care, nevoind să prelungească agonia unei ţări fără drept de viaţă, refuzau să se întoarcă la unităţile lor. Mulţi au preferat să treacă frontiera în România, căutând să se înroleze în armata română. O nelinişte şi o înfrigurare adâncă cuprinsese sufletele Românilor bucovineni.

Pe vremea aceea – şi cine ar zice că a trecut de atunci un pătrar de veac – ne aflam în Cernăuţi o mână de tineri, prieteni şi colegi de şcoală, care nu ne văzusem de mai multă vreme. Unii veniseră de pe front, alţii, ceva mai tineri, erau încă pe băncile şcolii secundare. Printre ei: fraţii Silvestru şi Artemie Găină, frăţânii Cilievici, George Cârsteanu, Grigore Tăbăcaru, Aurel Popescu, Xenofon Tarnavschi şi alţii. Eram cu toţii ca mugurii copacilor, căci nici unul dintre noi nu împlinisem încă vârsta de 20 de ani şi ardeam de nerăbdare de a vedea prăbuşindu-se pajura cea cu două capete. Inima ne era numai jar. Naţionalismul cultivat timp de ani de zile, atât de părinţii noştri, cât şi de profesori ca Alexie Popovici, C. Lucaciu şi alţii, şi care mocnise atâţia ani în spuză, izbucnise acum în vâlvătăi în sufletele noastre. Mi-amintesc că ne întâlneam aproape zilnic în fapt de seară, într-una din grădinile Cernăuţilor, mai adesea în parcul Dominicului, şi urmăream cu o înfrigurare de halucinaţi desfăşurarea evenimentelor politice şi militare. Străpungerea frontului bulgar la Dobropolie, fapt întâmplat la 15 septembrie 1918, hotărâtoarea victorie italiană de pe frontul de la Piave, urmată de o totală debandadă a trupelor austro-ungare, manifestul din 17 octombrie al împăratului Carol al Austriei, prin care recunoştea popoarelor din împărăţia sa dreptul de a dispune liber de soarta lor, declaraţia lui Al.Vaida Voevod din parlamentul ungar, prin care arăta făţiş că neamul românesc din Transilvania înţelege să hotărească el însuşi de soarta sa – toate aceste evenimente ne-au scos cu totul din ritmul obişnuit al vieţii. Când la 22 octombrie a ieşit de sub tipar noul număr din *Glasul Bucovinei* şi când am văzut că articolul program e semnat de bărbaţi ca Dionisie cav. de Bejan, dr. Isidor Bodea, Sextil Puşcariu... ne-a copleşit inima o bucurie cum numai o dată în viaţă îi e dat omului să trăiască. Am simţit o nevoie adâncă de a ne izola de lume, de zgomotul străzii, de tot ce e meschin şi urît în această viaţă pământeană, şi, fără să schimbăm o singură vorbă între noi, ne-am îndreptat cu toţii înspre periferia oraşului şi nu ne-am oprit decât în fundul unei grădini, unde să nu fim decât noi şi Dumnezeu deasupra noastră. Acolo, în liniştea şi puritatea deplină a naturii, am citit rând pe rând, cu o înfrigurare de adolescenţi, toate paginile acelui număr.

"... pretindem: că împreună cu fraţii noştri din Transilvania şi Ungaria, cu care ne găsim în aceeaşi situaţie, să ne făurim viitorul aşa cum ne convine nouă în cadrul românismului". Aşa glăsuia un pasaj din articolul program. Iar în articolul "Chemarea vremii", al Prof. Sextil Puşcariu, citeam: "... Senini, păşim la realizarea unui ideal al cărui ceas a sunat acuma. Simţim că astăzi nu e putere care să ne mai poată opri din drum..."

Iar când la 27 octombrie Adunarea Constituantă a Bucovinei a proclamat unirea Bucovinei cu celelalte ţări locuite de români, şi acel ideal scump a prins să se înfăptuiască, entuziasmul şi frământarea noastră lăuntrică nu mai cunoscură margini. Umblam cu inimile înfierbântate şi mereu grăbiţi pe străzile Cernăuţilor, căutam să ne strângem rândurile şi să fim gata pentru orice jertfă în vederea înfăptuirii unirii tuturor Românilor.

În primele zile ale lunii noiembrie, Prof. Alexie Procopovici a convocat tineretul nostru la o consfătuire în Palatul Naţional. Ne-am adunat vreo 30 de tineri. Eram atât de puţini! Ne-a vorbit de importanţa şi măreţia unică a clipelor pe care le trăim, atrăgându-ne în acelaşi timp atenţia asupra unei invazii ucrainiene. Ne-a îndemnat să ne organizăm pentru a putea face faţă oricărei situaţii. Tot atunci ne-a comunicat că e în căutarea unui tânăr, pentru a-i încredinţa o misiune specială. După consfătuire, m-am pus la dispoziţia D-lui Procopovici pentru îndeplinirea misiunii de care ne vorbise.

Peste câteva zile, şi anume la 6 noiembrie, am pornit cu trenul spre Vatra Dornei, cu gândul să trec munţii spre Bârgău, iar de acolo să ajung pe calea cea mai scurtă la Arad. Duceam cu mine o scrisoare din partea Consiliului Naţional Român din Bucovina, semnată de D-l Prof. Sextil Puşcariu şi adresată Consiliului Naţional Român din Transilvania, pe atunci cu sediul la Arad. Scopul acestei scrisori era de a stabili o legătură directă şi cât mai strânsă între Ardeal şi Bucovina, între organele reprezentative ale poporului român din imperiul austro-ungar, în vederea coordonării întregii acţiuni politice în curs, de o parte şi de alta a munţilor. Consiliului Naţional Român din Transilvania i se comunica astfel hotărârea Constituantei bucovinene din 27 octombrie şi i se arăta că această hotărâre însemna unirea necondiţionată cu Patria mamă şi celelalte ţări locuite de români. Scrisoarea apela la Consiliul Naţional din Ardeal, să ia cât de curând o hotărâre similară, pentru ca astfel glasul Românilor de pretutindeni să fie acelaşi.

Am ajuns la Vatra Dornei abia a doua zi spre seară. Dârdâind de frig, căci pentru a nu atrage atenţia ungurilor, cu care fatal, trebuia să mă întâlnesc în calea mea, m-am îmbrăcat în nişte sumare şi simple haine de soldat, am bătut într-un târziu la uşa inginerului Arcadie Procopovici din Dorna. M-a întâmpinat însuşi inginerul. I-am spus ce mă aduce prin acele locuri. Când a auzit că am de gând să o iau a doua zi peste Măgura Tihuţei, pentru a cobori apoi în Bârgău, a clătinat îngândurat din cap şi mi-a zis că sus, la Tihuţa, sunt jandarmi unguri care aţin calea trecătorilor şi s-ar putea întâmpla să nu mai ajung cu scrisoarea la Arad. Misiunea trebuia însă îndeplinită repede şi cu orice preţ.

M-am hotărât deci să plec a doua zi des de dimineaţă cu trenul până la Dornişoara, iar de acolo cu o sanie, peste Măgura, la Prundu Bârgăului. A doua zi, luându-mi rămas bun de la omul de omenie care m-a găzduit şi sfătuit cu căldură şi grijă de părinte, mi-am continuat drumul cu noaptea-n cap şi o dată cu primele raze ale soarelui am ajuns la Dornişoara. Un strat gros de zăpadă acoperea drumurile. M-am zbătut mai bine de o oră să găsesc o sanie care să mă ducă peste munţi, dar în zadar. Nimeni nu voia să pornească la drum pe o vreme ca aceea, când trecătorile munţilor deveniseră nesigure. Nu mi-a rămas altceva de făcut decât să o iau pe jos spre Măgura Tihuţei. În primele ceasuri ale după-amiezii am ajuns sus pe spinarea Măgurei. Zăpada îngheţată strălucea albă şi curată în lumina orbitoare a soarelui. În depărtare, spre miază-noapte, se zărea culmea Ineului, alături de alte măguri şi piscuri, toate învăluite într-o lumină viorie, ireală. Nici o adiere de vânt, nici un freamăt, nici un glas omenesc nu tulbura liniştea adâncă ce se aşternuse peste plaiurile acelea. Singurul semn de viaţă era fumul albăstrui ce ieşea din hogeagurile câtorva case presărate pe Măgura Tihuţei.

Pe o ridicătură de deal, o cruce uriaşă se profila întunecată pe albastrul cerului. Era simbolul dreptăţii divine, care veghea pe culmile dealurilor noastre la destinele aspre ale neamului. M-am oprit o clipă sus pe spinarea Măgurei, mi-am rotit privirea în jur şi când mi-am dat seama că toate acele plaiuri şi piscuri, că toţi munţii aceia vor fi de acum ai noştri şi numai ai noştri, tot sufletul mi s-a îmbujorat de o bucurie profundă, cutremurătoare. Copleşit de emoţie, am contemplat câteva clipe acea frumuseţe unică a naturii şi apoi, după un scurt popas, am luat-o în jos spre Bârgău.

În seara aceleiaşi zile am poposit în casa D-lui Băloi din com. Rusu, unde am mas şi peste noapte, iar a doua zi am ajuns la Bistriţa. Potrivit indicaţiunilor primite în Cernăuţi, m-am dus direct la D-ul Gavril Tripon. L-am găsit în camera sa de lucru. Era un bătrâior de statură mijlocie, bine zidit, cu părul încărunţit de-a binelea. Doi ochi blajini, umbriţi de sprâncene stufoase, îi jucau în orbite adânci. Când i-am arătat îndreptările şi rostul venirii mele, s-a apropiat de mine şi m-a îmbrăţişat îndelung, cum îmbrăţişează un tată pe fiul său. Ochii i se împăienjeniseră de lacrimi. Îmi cuprinse strâns mâinile amândouă, cu mâinile sale calde şi şopti încet, cu glas lăuntric, tremurat şi înecat de emoţie: "Bucovină, Bucovină!".

A tras apoi un scaun lângă fotoliul său şi m-a făcut să mă aşez lângă el. A luat Biblia, ce stătea deschisă pe masa sa de lucru, şi mi-a citit cu glas tremurător câteva versete care se potriveau cu măreţia acelor vremuri, printre care şi următoarele: "Fericiţi cei prigoniţi pentru dreptate, că a lor este Împărăţia Cerurilor... Fericiţi cei ce flămânzesc şi însetează de dreptate, că aceia se vor sătura... Credinţa ta te-a mântuit..."

În nici o biserică şi niciodată nu m-au impresionat versetele biblice aşa de adânc ca atunci. Văzând emoţia care m-a cuprins, s-a oprit din citit şi mi-a acoperit o mână cu mâinile sale calde. Abia de ne vedeam prin păienjenişul lacrimilor...

(Va urma)

Claudiu USATIUC

Interviu cu regizorul Nicolae Mărgineanu despre filmul vieții tatălui său

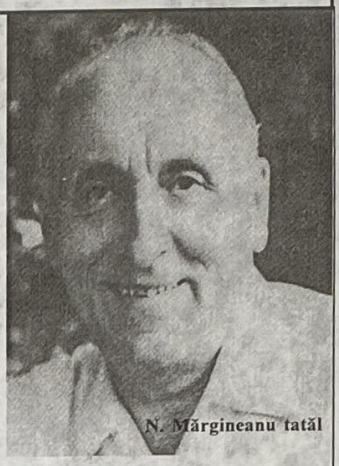

N. Mărgineanu tatăl

Acest film nu rulează la nici un cinematograf – și nici nu va rula vreodată. El s-a derulat, timp de 16 ani, la Cinemateca închisorilor comuniste din perioada 1948-1964. Scenariul și regia au aparținut organelor de Securitate, bătăuși și schingiuitori punându-și talentul în slujba mistificării adevărului și a distrugerii trupești și sufletești celor ce le erau "obiectul muncii". Imaginea poartă semnătura unui operator nevăzut, care, de la primul tur de manivelă ce ne bruschează, și până la ultimul traveling, ce ne prelungește privirea în urmă, ne aduce sub lumina reflectoarelor neaprinse atmosfera de iad pământesc. Montajul pune cap la cap tablouri și cadre de sine stătătoare, închegându-le într-un ansamblu perfect unitar prin varietate. Coloana sonoră ne înfricoșează prin alternanța vaietelor chinuiților cu înjurăturile chinuitorilor. Nu există vreo însoțire muzicală, muzica neauzită e în permanență un marș funebru sugerat tocmai de lipsă. Decorurile reprezintă ziduri umede, mucede, celule cu ciment și zăbrele. Costumele sunt vărgate uneori, dar în majoritatea scenelor haine rupte, cîrpite, cusute... Recuzita este simplă, economicoasă: ciomege, bâte, bastoane de cauciuc, obloane de lemn, paturi de fier, hîrdaie de tot felul, ace de băgat sub unghii, cele mai ieftine mijloace de tortură. Protagonist: Nicolae Mărgineanu tatăl. Cronicarul acestor întâmplări este Nicolae Mărgineanu fiul.

N. M.: Ți-ai ales un început mult prea complicat. N-am intenția de a literaturiza o realitate de cea mai abjectă cruzime și de cea mai joasă speță. Prefer întrebările și răspunsurile simple. Am în față cele o sută de pagini ale jurnalului tatălui meu scrise imediat după ieșirea din ceea ce tu ai numit iad. Are două capitole: "Năpasta" și "Calvarul". Nu trebuie decât să le rezumăm cuvintele. Cuvintele mele vor fi cuvintele lui. Le știu pe dinafară. Nici un fel de alt cuvânt, al nostru, nu mi se pare potrivit.

G. N.: Când a început năpasta? Când s-a sfârșit calvarul?

N. M.: Să le luăm pe rând. Arestarea tatei s-a comis în ziua de 14 aprilie 1948. Cu puțin înainte fusese scos de la Universitatea din Cluj, unde funcționa ca profesor la Institutul de Psihologie. Era, în același timp, vicepreședinte al Asociației Româno-Americane. A fost dus la Inspectoratul de Securitate, în pivnița căruia se construiseră 20-30 de celule de câte un metru lărgime și doi metri lungime, înăuntrul lor fiind câte o laviță de lemn lungă de un metru și jumătate și lată de aproximativ 25-30 cm. Aerul venea pe sub ușă, unde era un spațiu liber de 2-3 cm. Loc să se miște nu era, nici lumină. S-a așezat pe laviță, s-a dezmeticit. După care a fost luat de un caraliu care avea ordin să-l transporte la Direcția Generală a Securității din București și să-l împuște dacă încearcă să fugă. Unde să fugă? Nu avea nimic pe conștiință. În drum spre gară, i s-a permis să treacă pe acasă, mama pregătindu-i în grabă un rucsac cu haine și merinde. Eu dormeam, dar sora mea s-a trezit. La despărțire s-a legat de gâtul lui și nu mai voia să-l lase să plece. În jurnal, momentul e scris cu litere tremurate, tata considerând că *a fost cea mai grea clipă din viața lui.*

G. N.: Cum cea mai grea?!

N. M.: Ai răbdare, așa e, greutățile abia de acum urmau să înceapă. Ajuns la Securitatea din București, l-a luat în primire Nikolski, directorul general. Toată lumea știa de sălbăticia bătăilor lui, astfel că tata s-a bucurat când acesta, fără vreo anchetă prealabilă, l-a predat unor agenți, cu dispoziția de a-l transfera la Malmaison. Nu știa că acolo îl așteptau criminali la fel de odioși. A aflat la percheziția corporală de la intrare. Șeful arestului, o namilă care semăna mai degrabă cu un urangutan decât cu un om, l-a dezbrăcat la piele, l-a așezat pe brânci, l-a controlat cu de-amănuntul, l-a pălmuit groaznic. Obrazul îi era atît de umflat încât îi acoperea o parte a ochiului. Apoi, la beci, ca o acțiune premergătoare primei anchete, alți doi gealați i-au legat mâinile, i-au băgat un bâț între genunchi și mâini, l-au ridicat așezând bâțul pe doi stâlpi, corpul îi rămăsese în aer cu capul în jos și cu picioarele în sus, începând să îl lovească peste fese cu un baston de cauciuc înăuntrul căruia era sârmă împletită. Dimineața, când acheta s-a sfârșit și a fost aruncat în celulă, fesele îi erau complet vinete și a urinat sânge.

G. N.: În ce a constat ancheta? De ce l-au acuzat?

N. M.: Niște lucruri aberante, imaginare, absurde. Că a fost angajat la Serviciul american de spionaj, că a primit bani pentru informații secrete, că a pus la cale un complot împotriva statului de democrație populară instaurat la 23 august 1944 și o mișcare de rezistență împotriva Uniunii Sovietice, niște enormități în toată puterea cuvântului.

G. N.: Ce a răspuns la toate aceste acuzații? Cum s-a apărat?

N. M.: Ce să răspundă? Cum te poți apăra în fața unor anchetatori ce erau monștri? Le-a spus adevărul. Că în America a fost cercetător științific la universitate în calitate de bursier al Fundației Rockefeller. Că pledoaria pentru retrocedarea integrală a Transilvaniei i-a fost solicitată de primul ministru dr. Petru Groza, care, pentru fapta lui încoronată de succes, l-a asigurat de recunoștința țării... Că tot la solicitarea lui a obținut agrementul pentru numirea lui Ralea ca ministru la Washington. A fost inutil. Acest adevăr i-a scos din sărite pe bătăuși. L-au ținut nedormit două săptămâni, l-au bătut la tălpi și la testicule cu o coadă de mătură, l-au îmbolnăvit, l-au epuizat, l-au adus într-un hal de nerecunoscut. Când leșina de durere, îl trezeau aruncând asupra lui găleți cu apă. L-au obligat să scrie, sub dictare, despre comploturi inexistente și comitete de rezistență neînființate. Adică tot tacâmul, însemnând, după mintea lor diabolică, înaltă trădare, ceea ce, prin recunoaștere, i-ar fi atras tatei condamnarea la moarte. Dar a scris și a semnat, săracul de el, gândindu-se că la proces va putea retracta declarațiile smulse sub caznă și snopit în bătăi.

G. N.: Când și unde a avut loc procesul?

N. M.: În 2 noiembrie 1948 s-a dat sentința. Procesul a fost o mascaradă. La Tribunalul Militar București, al cărui președinte de odioasă amintire era celebrul general Petrescu. O fiară competentă și experimentată în domeniu. În timpul guvernării Antonescu a schingiuit în bătăi nu numai mulți legionari, ci și deținuți comuniști, în calitate de director general al închisorilor. Apoi și-a oferit serviciile regimului de dictatură proletară în procesul lui Maniu. Acum avea un singur rol: nu să judece, ci să condamne, conform directivelor organelor de partid. Grupul de așa-ziși spioni și trădători era format din 12 inși, printre care și profesorul George Manu de la Catedra de Fizică a Universității din București, care, după o noapte de suferință asemenea celor suferite de tata, a încercat să se sinucidă, tăindu-și venele cu muchia barei de fier a patului. Revin la darea sentinței. Au curs pedepsele de 25 de ani muncă silnică, pentru îndeplinirea unicului scop urmărit de comuniști, exterminarea elitei intelectuale și a adevăraților patrioți români. Aici se încheie în jurnal capitolul "Năpasta". Urmează capitolul "Calvarul". Drum pe care tata și-a călcat pașii 16 ani și două luni...

G. N.: Te rog să-mi enumeri, mai întâi, închisorile prin care a trecut.

N. M.: Nu. Îți voi enumera mai întâi alte nume. Locurile unde până la calvar și-a făcut studiile de specializare și cercetare în psihologie. Universitățile din Leipzig, Berlin, Hamburg, Paris, Londra. Apoi Universitățile Harvard, Yale, Columbia, Chicago și Duke. Acum îți spun și numele închisorilor: Aiud, Jilava, Pitești, Dej, Gherla. Fă comparație!

G. N.: Un cuvânt despre toate la un loc.

N. M.: Mai multe cuvinte despre fiecare.

Aiud: Faimoasa „zarcă" în care și-au găsit moartea sute de deținuți. Mâncarea se limita la o singură supă, atât la amiază, cât și seara, cu 3-5 boabe de fasole sau 40-50 de boabe de arpacaș. Alteori, zile întregi, numai zeamă de sfeclă. După zece luni a slăbit 35 kg. Avea 42 kg. Foamea îi era cumplită, dar nu destul spre a nu recita uneori versuri din *Infernul* lui Dante, depășită fiind cu mult cruzimea imaginată de zbuciumatul florentin. Uneori le chiorăiau în așa hal mațele de foame, că au început să roadă firele de la rogojină.

Jilava: Celule cu două rânduri de priciuri suprapuse din scânduri, pe care dormeau 20 de deținuți. Nu se făcea foc niciodată. Frigul era mai cumplit decât foamea. Directorul Moromet și gardienii, ca să se distreze, aruncau după deținuți cu bețe, ca după vite, până reușeau să rupă vreo mână sau vreun picior. Unul dintre deținuți, generalul Zaharia, invalid de război, care își pierduse o mână în luptă și fusese decorat pentru faptele de vitejie cu Ordinul Mihai Viteazul, era bătut cu sadism peste singura mână ce o avea.

Pitești: Căpitanul Mândreș, directorul închisorii, fost cazangiu la Atelierele CFR Craiova, le-a ținut următorul „discurs" nou-veniților: „Aceasta e academia mea, de la care nu plecați decât în mormânt, mama și dumnezeul vostru de barosani, că bine ați mai trăit până acum! Dați-le în cap, mă, ca să priceapă unde sunt! Împușcă-i, treci cu tancul peste ei, trage cu tunul, omoară-i, mama lor de deștepți!". Noaptea, pe la ora unu, când se întorcea beat mort de la cârciumă, avea plăcerea să-i scoată pe coridor și să-i țină culcați cu fața în jos 20-30 de minute, timp în care gardienii aruncau câte o tonă de nisip și alta de apă în celule, obligându-i ca până la cinci dimineața, când suna deșteptarea, să fie curate ca oglinda. Aici, în 1952, se petrecuseră lucruri de-a dreptul îngrozitoare, pe care mintea unui om sănătos la cap nu le poate crede. „Reeducarea". În special studenții erau obligați să declare în fața celorlalți că mama le-a fost curvă și tata hoț. Cei ce se opuneau erau schingiuiți în bătăi, privați zile întregi de mâncare și apă, obligați să soarbă ciorba fierbinte, așezați pe burtă, timp în care erau loviți pe spinare. În scurtă vreme, jumătate dintre ei au murit în chinuri groaznice, cu buzele, gura și stomacul arse. De asemenea, a fost desenată și figura blândului Iisus în mărime naturală, iar în spatele ei a fost așezat un tânăr cu sexul scos prin panou, ca să fie luat în gură de ceilalți. Dumnezeu l-a păzit pe tata. Nu l-a lăsat pradă bestiilor. N-a apucat să treacă *și* prin chinurile „reeducării".

Dej: Încă din gară, transportul deținuților a fost primit cu foarte multă ostilitate, iar palmele au pocnit pentru orice fleac. În celule, porția de aer prin ferestrele zăbrelite li se dădea numai câte o jumătate de ceas dimineața, la amiază și seara. Oamenii mureau astfel uciși cu lipsa aerului pentru a avea cantitatea suficientă de oxigen. O suferință pe care tata a considerat-o cea mai absurdă dintre crime. Aerul nu costa nici un ban. Nemaivorbind că erau scoși o singură dată pe zi la toaletă, dar aveau numai două minute pentru evacuarea scaunului. Aproape toți s-au îmbolnăvit de hemoroizi.

Gherla: Dacă numai această singură însemnare i s-ar păstra, și ar fi destul pentru întregirea unui tablou duhnind a crime fioroase și monstruozități, pe care, în jurnal, tata nu a mai vrut să le retranscrie. Însăși reamintirea lor îi era un chin.

G. N.: Ce ar putea fi mai îngrozitor decât toate grozăviile pe care deja le-ai relatat?

N. M.: Modul inimaginabil în care au fost uciși bătrânii deputați social-democrați Jumanca și Flueraș. Cu coada măturii băgată pe gură până în stomac. O scenă care întrece, desigur, toate scenele. Deși nu a fost singura. Adaug, pentru finalul dialogului nostru, că de aici, de la Gherla, s-a eliberat pe 25 iunie 1964. I-a fost cea mai fericită zi din viață. M-a lăsat copil și m-a găsit om în toată firea. Eram student la București. Am venit cu primul avion. Nici un plâns de pe pământ nu se compară cu plânsul de bucurie pe care i l-am văzut atunci. Altminteri, tata nu a plâns și nu s-a plâns, niciodată. S-a stins din viață la 13 iunie 1980.

G. N.: În loc de ultima întrebare și ultimul răspuns, spune-mi, la ce te gândești?

N. M.: La tinerii care vor citi acest interviu. Ce vor înțelege? Ce vor crede? Nimic nu pare adevărat. Dar totul a fost adevărat.

A consemnat
Gelu NETEA

PAMFIL ȘEICARU

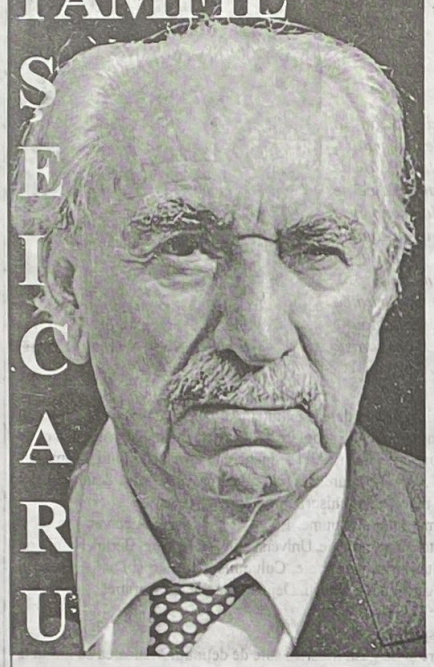

Practica ziaristică a lui Pamfil Șeicaru și înființarea ziarului *Curentul*

(urmare din numărul trecut)

Curentul pornise la drum, ziarul se găsea peste tot și era în toate mâinile. Șeicaru nu mai avea nevoie să respecte directivele altora, era stăpân pe sine, avea ziar propriu, putea "să-și facă de cap". În tot ce scria el era pasionat, fanatic, probabil uneori nedrept. Jurnalul îi servea de tribună și scria ce i se părea lui că ar trebui să apară. Cultura lui istorică și politică nu putea fi întrecută de nimeni. Diversitatea subiectelor abordate dovedeau imensa lui cultură generală, iar memoria excepțională de care dădea dovadă și capacitatea lui de a aprecia lucrurile la adevărata lor valoare uluiau. Curajul cu care își scria articolul de fond, stilul tăios, ironiile și umorul pe care le etala de fiecare dată îl făcea pe cititor să nu aibă răbdare până următorul număr. Nimeni nu putea să-i facă efectiv concurență, dar până s-a ajuns la captivarea cititorului trecuse destul timp. Ziarul apăruse într-o perioadă de acalmie, în care nu se întâmpla nimic. Situația s-a schimbat cu venirea anului 1930, un an plin de evenimente senzaționale. Începuse cu dezordinile comuniste din ianuarie, descoperirea unui atentat împotriva expresului *Dunărea*, iar în Basarabia se depistase o mare organizație de spionaj sovietic. Prințul Carol revenise cu un avion militar în țară, își detronase fiul, devenise rege; în plus, fraudele de la CFR și multe altele... Exact ce trebuia ziarului și, de atunci, în redacția sa se lucra ca într-un stup de albine. Cei care pe atunci citeau presa cu atenție trebuie să-și aducă aminte ce scrisese Pamfil Șeicaru în octombrie 1930, când prințul Carol, revenit în țară, își detronase fiul, devenind regele românilor. Era un atac adresat regelui și Șeicaru fusese profetic. Cei care ar fi fost în stare să întreprindă ceva ar fi trebuit să o facă, dar n-au făcut-o. Din articolul publicat în 1930 dau numai câteva fraze, care mi se par destul de importante: *A fost un moment decisiv, când se putea impune regelui cămașa de forță a simțului de răspundere, ceea ce implica și teama de reacția spiritului public.* Tocmai ce trebuia să se facă nu s-a făcut; *cămașa de forță a simțului de răspundere* nu i-a fost trasă peste cap și regele aventurier și-a mărit averea pe spinarea românilor. Faptul că era de o inteligență sclipitoare nu denotă că interesele lui aveau prioritate, ca și legătura cu așa-zisa *prințesă* de România. Fusese făcută *prințesă* de Carol al II-lea, în scena pe care ea o jucase pe așa-zisul pat de moarte, și i-a reușit.

Șeicaru plecase de la *Cuvântul*, iar cititorul gazetei nu mai găsea articolul care îl interesa. Cititorii nu voiau să-l mai cumpere și toți se îndreptau spre noul cotidian. Nae Ionescu devenise directorul gazetei *Cuvântul*, încercase să capteze simpatia cititorilor, dar n-a avut succesul dorit. A fost o tentativă făcută în zadar, el nu era Pamfil Șeicaru. Apoi, Titus Enacovici se pregătea pentru ultimul drum, nu mai avea mult de trăit și după moartea lui neașteptată Nae Ionescu pusese stăpânire pe conducerea ziarului, de unde, la sfârșitul anului 1927, Pamfil Șeicaru fusese nevoit să plece. *Cuvântul* se găsea într-o situație mai mult decât nefavorabilă, salvarea gazetei nu mai era posibilă și, având în frunte pe Nae Ionescu, viitorul gazetei nu putea fi garantat. Întrebat de redactori despre soarta ziarului *Cuvântul*, Șeicaru răspundea întrebătorilor: *E o gazetă lichidată.* Avea răbdare, știa de ce și ultima lovitură dată ziarului a fost evacuarea localului unde *Cuvântul* își instalase redacția încă de la începutul începuturilor. Mutarea triumfală în clădirea de unde fusese aproape izgonit era o mare victorie pentru Șeicaru. Instalarea *Curentului* în fostul local al *Cuvântului* terminată, Șeicaru spusese la masa colegială organizată acolo, așa, în surdină: *E momentul să ne gândim la o casă proprie, care să cuprindă totul, tot ce trebuie apariției unui ziar...* Nimeni nu-l lua în serios, numai că viziunea unei clădiri proprii îl frământa zilnic. Pornise la drum și trebuia să meargă mai departe. Redacția ziarului nu mai încăpea în clădirea gazetei *Cuvântul* și avea nevoie de o clădire proprie. În 1935, Șeicaru pusese temelia viitoarei construcții, care fusese terminată pe la începutul lui 1937. La 1 februarie 1937, un sobor de preoți chema Harul Divin să aibă în pază Palatul *Curentului,* abia terminat. La masa organizată pentru deschidere, Șeicaru s-a adresat redactorilor și celor care lucrau anonim. Ei făceau parte din marea familie a ziarului și fără ei nu se putea lucra. Șeicaru a fost scurt și a spus numai: *Sunteți acum în casa voastră!*

Dem. Theodorescu, unul dintre colaboratorii *Curentului,* formulase punctul său de vedere într-un articol publicat în *Curentul*, în care demonstra voința fără margini a lui Șeicaru: *Era inevitabil ca acest Șeicaru, lipsit de însușirile îmblânzirii, să nu renunțe la gazetărie și să-și creeze propria lui gazetă. Cine îl cunoștea mai bine, putea să-și dea seama că omul acesta slobozit ca un proiectil de voință, inteligență și bravură împotriva imposibilului, nu va accepta să renunțe la determinările făpturii lui... Șeicaru avea să facă gazeta lui. Se impunea ca o poruncă a destinului său.*

Cu timpul, *Curentul* se îmbogățise cu alte două ziare: *Evenimentul* și *Rapid*, plus *Curentul Literar.*

Războiul se terminase, trecuseră anii și Pamfil Șeicaru nu lua în socoteală greutățile puse în calea lui. Cu înființarea ziarului *Curentul* își îndeplinise dorința la care visase. Era independent, avea de data aceasta posibilitatea să rezolve multe din tot ce avea pe inimă; și avea destule. Gândul i se ducea la trecutul îndepărtat, atunci când își făcuse datoria de român. Era, probabil, singurul care nu uita ce se întâmplase în timpuri demult trecute. Mulți dintre cei care luaseră parte la faptele legendare și istorice ale primului război mondial, în primul rând ofițerii superiori, nu se mai gândeau la războiul care însângerase pământul țării. Ei nu-și mai frământau creierul cu sacrificiul soldatului român, în realitate jertfa țăranului român în uniformă, care plătise scump apărarea patriei. El fusese cel care realizase visul neamului românesc, un sacrificiu sfânt, care nu trebuia uitat. După ce își înfăptuise visul, Șeicaru n-avea liniște. El nu putea uita sacrificiul oltenilor săi, îl frământa mitul trecutului, punându-l mereu pe drumuri. O chemare în suflet îl îndemna să facă ceva excepțional, ca să rămână pentru posteritate ceva veșnic. Redau mai jos cele spuse cândva, așa într-o doară, de poetul Gh. Tutoveanu, de care Șeicaru fusese foarte legat: *... într'una din numeroasele sale hoinăreli prin țară, drumul lui Șeicaru s-a abătut, cândva, prin locuri dragi lui, fiind legate de amintirea luptelor vitejești care i-au adus pe piept decorația Ordinului Mihai Viteazul și sfinte pentru noi toți, fiecare brazdă fiind frământată cu sânge românesc. Între două miriști, la o margine de drum, a văzut, prinsă într-un stâlp, o tablă care amintea trecătorilor paginile de epopee scrise de soldații noștri pe aceste meleaguri. Cuprins de o legitimă indignare, Pamfil Șeicaru a smuls tabla cu stâlp cu tot și a trântit-o în șanț. În locul ei, la 21 septembrie 1934 a înălțat acel minunat monument al Victoriei, demn să cinstească memoria eroilor neamului.* Cele spuse de Gh. Tutoveanu mai sus erau o lovitură dureroasă pentru cei care ar fi trebuit să o facă.

Monumentul de la Mărășești este opera sculptorului Oscar Han și cu acest monument se făcuse țăranului soldat român care căzuse la datorie o mare cinste. Pamfil Șeicaru nu uitase sacrificiul lor suprem, nu avea răbdare și ceruse lui Oscar Han să-l facă. Mai rămăsese să se pună la cale și ceva pentru pomenirea eroilor căzuți la datorie în alte regiuni ale României. Gândul îl purta mult mai departe pe Șeicaru, cerându-i să nu înceteze. În singurătatea munților de la Orșova, plănuia să înalțe un lăcaș de rugăciune. Își aducea aminte de timpul când făcuse parte din Divizia Cerna și nu uitase legământul luat pe dealul Moșului, atunci când Dumnezeu îl ajutase să scape cu viață. Pe malul Dunării a construit mânăstirea care poartă hramul Sfintei Ana, numele scump al mamei sale. N-a fost de ajuns. Își adusese aminte că și în Franța existau multe morminte de soldați români. Fuseseră luați prizonieri de armata germană pe frontul de luptă din România și duși în lagărele din Franța, unde muriseră răzleții unul de altul. Prin anii '30, pe cheltuiala lui proprie, Șeicaru a transportat osemintele lor la Soultzmatt, în Alsacia, unde amenajase un cimitir. Stătuse de vorbă cu Regina Maria, hotărând-o să ia parte la deschiderea oficială a cimitirului. În partea stângă se găsește o statuie de bronz care reprezintă România, făcută de același Oscar Han la dorința lui Șeicaru. Statuia fusese transportată cu vaporul până în Franța, tot pe cheltuiala lui, dusă apoi cu trenul până la Soultzmatt, dar nimeni n-are idee cine stătuse model acestei statui, care reprezintă România: este mama lui. Orbise și Șeicaru o venera ca pe o sfântă. Mai bine spus, fusese făcută la dorința lui Șeicaru, după masca mortuară. Prin 1977, când mă duceam în Franța să-mi petrec vacanța în Bretagne, pe malul Atlanticului, Șeicaru mă rugase să trec pe acolo și să aduc fotografii făcute la cimitirul soldaților români. Numai că interesul lui fierbinte era o fotografie cu statuia plasată acolo. Voia... să-și revadă mama.

(Va urma)

René Al. DE FLERS
(München)

AȘA CUM A FOST (11)

Un erou al întregirii naționale și cel mai mare jurnalist român al secolului XX

URMĂTORUL NUMĂR AL REVISTEI VA FI DUBLU ȘI VA APĂREA ÎN FEBRUARIE 2009. LA MULȚI ANI!

www.punctecardinale.ro
e-mail: ligia@punctecardinale.ro
PUNCTE CARDINALE S. R. L.
cont: B. R. D. Sibiu RO48BRDE330SV02146903300
ISSN: 1223-3145

Gabriel CONSTANTINESCU (director), Răzvan CODRESCU (redactor șef),
Demostene ANDRONESCU (redactor șef-adjunct),
Ligia BANEA (secretar de redacție), Marcel PETRIȘOR (redactor)
Adresa Redacției: 550399 SIBIU – Calea Dumbrăvii 109, tel./fax 0269/422536

Tehnoredactare computerizată
PUNCTE CARDINALE
Tipar: Masib S.R.L